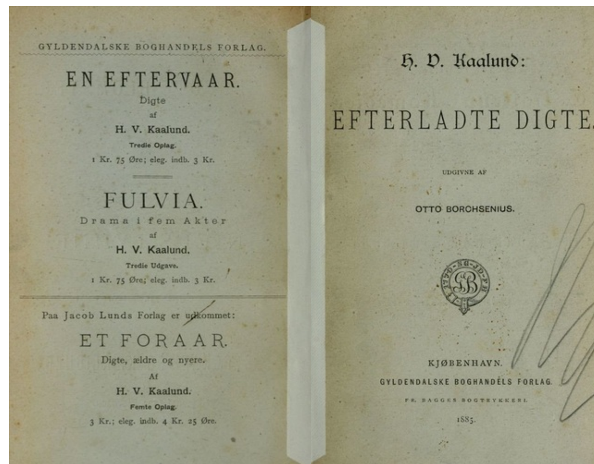

Efterladte digte

Forord til den elektroniske udgave

Disse *Efterladte digter* af **Hans Vilhelm Kaalund** (1818-1885) er digitalisert i juli 2010 af University of Toronto og tilpasset for Projekt Runeberg i februar 2015 af Ralph E.

Dette verk kan leses som en bog i farve pa Internet Archive.

£}. P. Kaalunfc:

EFTERLADTE DIGTE,

UDGIVNE AF

OTTO BORCHSENIUS.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

1883.

/Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag er nylig ut kommet:

5orftc fjcftc

af

<£. f)oftrup5 Komebier

?jcrbe ^IbgaDC.

Dil ubgjurc 3 Sittb, inbcbolbcnbe:

©jcnboemc

<£n Spuro i (Trancbans.

3ntrigeme.

Pen ÖLrebic.

Soratyr paa jobrejicn.

JIEftbetiff Sans.

Solbaterlojcr.

£n Hat mellem 5icIbenc.

Ubfommer i 12 fiefter ä 50 Øre.

HVORDAN MAN GJØR GODT.

é

Skuespil i 4 Akter

at

Anne Ch. Edgren.

Oversat af Otto Borchsenius.

%

1 Kr. 50 Øre; eleg. indb. 2 Kr. 75 øre.

UNG ELSKOV.

Fortælling

af

Henrik Pontoppidan.

i Kr. 75 Øre; eleg. indb. 3 Kr.

Pen gamle SIffer. ITtejkr og Ecerling. Corbcnrcjr. 5amilietoi(l.

Prom og Paab. ^triegjerfterne. Pramatiffc Smaating. £na.H. V. KAALUNDS EFTERLADTE DIGTE.H. V. Kaalund.

EFTERLADTE DIGTE.

UDGIVNE AF

OTTO BORCHSENIUS.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

FR. BAGGES BOGTRYKKERI.

1885.

INDHOLD.

Endskjøndt min Aand har et sværmerisk Sving, gjør mit Lune dog lystige Bukkespring. —-Her ser De et Billed, min ædle Grevinde, af Englens og Satyrens Leg derinde.EN AABEN HILSEN

tii

HOLGER DRACHMANN.

„Hvergang med opspilet Mund Du ruller Og truer og raaber: nu kommer jeg, nul Saa trækker jeg tavst paa min Skulder.

Din evige Ungdom, din evige Styrke,

Den vil jeg hædre og den vil jeg dyrke;

Men Braget, hvormed Du i Striden bryder, Tillad mig, o Hav, som Svaghed jeg tyder!"

Holger Drachmann : „Sange ved Havet".

Fra Mastetoppen de raabte: Land, den nye Verden! — Ja vist: der laa den som fordum Guanahani's Strand!

Alle Fantaster og Brusho'der saae den,nogle med hallucinerte Øjne, andre, som troede paa Skipperløgne; det syntes en Spas at naae den.

Det gjaldt om at blive «forste Mand» og plante sin Fane paa den!

— Jeg saae ikke Andet end Himmel og Vand. Det var Taagebanker, de tog for Maalet.

Jeg var kjed af Skuffelsen, kjed af Skraalet. Denne pralende Blæsen Basun for det Ny og overmodige Haan mod det Gamle gjorde mig sky; den begyndte næsten at vamle.

Ogsaa hos mig var Længslen stor.

Det var Menneskeslægten, vi havde ombord med dens Drom om Lykke, med dens aldrig stillede Trang til at byggeover alle gabende Svælg en Bro mellem Aand og Natur, mellem Viden og Tro, mellem det, som er, og det, som skal komme. Men jeg maalte Fremskridtet Tomme for Tomme, teede mig ikke ilter som Somme, fulgte Mundheldet: «Tag den med Ro!» og vented, til Fremtidsprofeterne hældte Spyttet ud af Trompeterne.

Taalmodig gik jeg nede paa Dækket og agted stille paa Fugletrækket, beredt til at gribe hvert eneste Tegn, naar det bare kom fra den rigtige Egn, beredt til at hilse med Jubelpsalme den ringeste drivende Gren af en Palme: en slig med ukjendte Frugter paa, som Kolumbus' Øjne en Gang den saae.— Men jeg spejded forgjæves i Nætter og Dage det var, som vi dreves af Strømmen tilbage.

Der var Noget, som hæmmede Skibets Gang, mens Uvejrsfuglene skrege om Masten.

Var det Sneglene, som under Kjølen hang?

Sad vi fast i en Grød af Sargassotang?

Eller «sejled vi med et Lig i Lasten»?

— Det faldt paa mit Sind med knugende Vægt: Den er træt, den er syg, denne hidsede Slægt, trods alle dens storladne Fagter

og Kommersen fra For og til Agteri

Da lød med Et din frejdige Røst: som en Havørns Vinger den over mig bruste 1 Det var Noget i den, som mig næsten beruste; jeg fornam som et Pust fra den anede Kyst!

Den syntes ej løjet — den lød ikke lavet — den smagte af Havet!

Den tog mig fangen — den rev mig hen!Men — nu er jeg atter mig selv igjen!

Og dog — dog: hundredfold hil Dig, Ven, hvis ej jeg skuffes, hvis Du er Manden, der virkelig skimter ved Himmelranden den forjættede Fremtids gryende Dag, ej blot for vort Land og dets dyre Sag, men for al den Længsel, der sukker i Tiden efter Menneskelykke som Maal for Striden!

Ja, lovet være din Fødselsstund, velsignet Du selv, din Moder og Fader, hvis som Løgnens, Lavhedens, Mørkets Hader Du har stillet Dig paa den ærlige Grund og skrevet for Alvor, som jeg det skjønner,

Dig ind blandt dit Fædrelands gode Sønner!

— Hvad paa Dybbøl Du saae ved den alfare Vej, var et Syn, som selv maatte røre de Døde; alle vore Hjerter fløj Dig i Møde;i hvad der saa hændes: vi glemme det ej!

Det staar skrevet i vor Sjæl med luende Skrift.

Der er Spirer deri til Fremtidsbedrift!

— Vel ligge vi slagne, vort Flag har en Rift, vort Land er sondret; men selv har Du sagt det: hvor Du tumled Dig om paa din rastløse Færd, hvor Du kom, overalt var det Navn, Du bær, det, dit Fødeland gav Dig, endnu højagtet!

Saa knyt ogsaa dit nu helt til dit Lands.

— Her er koldt! Ja vist, vor Himmel er taaget.

Nu vel: saa varm os, giv Luften Glans;

Du har Ild i Dig selv — Du har Farvesans,

Du kan mér end blot glimre med Sproget!

Det Kunststykke agter jeg ikke saa stort; paa et større Felt skal Du vinde din Sejer:

Her spørge vi om, hvad i Brystet Du ejer — om dit Hjerte er stort?

om det Spring, Du har gjort med din Skorstensfejer,var som hans for dødelig Alvor gjort til Ære for Danmark, vor fælles Moder?

— Du har Lune som han, min kjække Broder; hvor spiller ej lunt det danske Smil igjennem din Præken om «01e Pihi!»

Og «Hugget», som Skipperen «gav dem med Øjet», i Stormvejret over Rattet bøjet,

«gik» ogsaa mig «gjennem Oljetøjet!»

— Jeg har jublet med Dig i det lystige Lag og følt: Du kan tage et Kæmpetag.

Gjerne synker jeg selv som et Vrag,

hvis jeg vinder den Tro, at vor Slægt gaar i Møde

en Gjenfødelsesstund, en Morgenrøde,

et Foraarsløvspring i Daad og i Sang!

— Men Ventetiden har været lang.

Man bliver mistroisk nu for Tiden

i al denne Surren af stærke Sjæle, der stampe omkring paa høje Hæle.Det er ikke nok med Næven i Siden og Hatten paa Snurr at spille Gigant.

— Var Du ren som den skjæreste Diamant, som gedigent Guld: Du maa taale en Prøve.

— Mindst vil jeg Dig din Hæder berøve!

Ære være den Krans, Du vandt!

Jeg beundrer din Kraft, dine store Vinger;

men hvor stærk Du er, ihvor højt Du Dig svinger

mod Et nedlægger jeg her Protest:

En Digter er ikke som Hav og Blæst!

Du siger: Dit Sind er som Vind og Bolge, som Lunet vexler, saa maa Du det følge.

Men Vind og Bølge faar sjelden Ro, de er lige troløse begge To — saadan i Dag — og saadan i Morgen.

En Digter maa gaa for sig selv i Borgen:

Gjennem Jublen, Længslen, Vemoden, Sorgen maa spores en Stræben stor og hélefter Mér end at flyde med Svømmeblære paa Overfladen af Verdens Ære — spores en brændende Menneskesjæl, der ej blot vil synes, men virkelig være.

Den er Digternaturens sande Juvel, kun den tør han selv i sin Krone fæste. Geniets Glimmer, Geniets Glans er et Laan fra Oven, men ikke hans!

Han kan fejle som Andre og fare vild —

ja, jage en Stund med løbske Heste,

som om Farten gik ad Hekkenfeld til;

men gjennem hans Liv og Strengespil

maa Grundtonen lyde: Han vil det Bedste!

Ogsaa for ham er til de Bud,

de énfoldige, store: Ær din Gud!

vær sanddru! og elsk som Dig selv din Næste

Hvis ej, da er han et Stjerneskud,

ja, mindre end det: en Raket, der knalderog suser til Vejrs og blænder, men falder tilbage i Mørket, hvorfra den gik ud.

Og hvor fik Du, Ven, dine Skrammer fra?

Stanley, der gik gjennem Afrika

og baned sig Vej med en Vilje som Staal

de tusinde Mil i Kampen med Vilde

og blev graa før Tiden, men naaede sit Maal —

ja, han kan sige: Jeg er en Mand!

«Gjør mig det efter, i Fald I kan!»

Men han siger det ikke — han tier stille. Hovmod klæder selv Stærke ilde!

Du har nydt din Ungdom i fulde Drag.

Du fortæller det selv: Du har fulgt dine Lyster, har aldrig skjælvet, var ingen Kryster,

— men paa hvilken Valplads stod dine Slag? hvor er Sejren, hvoraf Du Dig bryster?Du sværger ved Guldsporens Hjul paa din Hæl og minder os om: at Adel forpligter — nu vel! saa ram da ned med en Pæl din egen Svaghed! opløft din Sjæl til den Adel, hvortil Du sigter!

Af Naturen er Du begavet rigt,

dine Rhythmer ejer en mægtig Fylde,

de kan svulme og bruse, lokke og trylle —

jeg følte det alt ved dit første Digt;

jeg var med til først Dig at hylde.

— Og selv om Du ikke har sét det Land,

«paa hvis hvide Strand han sidder, den Mand,

som aldrig har svigtet, som aldrig har løjet,

som aldrig nedslog for Nogen Øjet»,

som kan hvad han vil, men kun vil hvad han kan

ja selv om Du ikke saa vidt er fløjet,

jeg ikke blot haaber det, Ven, men tror:Du er noget Mér end en Mester i Formen, end en Æolusharpe, der spilles af Stormen, end en nymodens eftergjort Asathor, der fisker paa Skrømt efter Midgaardsormen.

— Du er virkelig stærk — Du kan blive stor: en Pryd for dit Folk, en Fryd for de Mange der længes og sukker som jeg i Kvæld efter nye Livskilders sprudlende Væld og Vaarpust af evige Sange!

Uden Vaklen og Frygt har jeg viist Dig i Spejl

ø*

dine Fortrin og Fejl — jeg kunde ej lade det være!

Jeg maatte det, skjøndt jeg er syg og træt: det var Aanden, der drev mig, Kjære!

Held Dig, i Fald Du tør give mig Ret! da voxer Du selv og din Ære!En Spillemand er jeg ligesom Du, graanet, men ung i min Sjæl endnu;

— om jeg er en Fusker i Faget, skal kjendes paa Harpeslaget.

Har jeg saaret din Stolthed, min stærke Ven, saa er Du jo Mand for at slaa igjen — jeg under Dig Overtaget!

Ogsaa jeg har været en Gang Huron, spanket omkring med vilde Miner, som om mine Støvler var Mocassiner, fordret en Verden for min Person; men Livet lærte mig Resignation.

Dog hørte Du ikke mig klynke, ' selv, naar jeg var nær ved at synke Gud ské Lov: jeg fandt i mig selv en Bund! Er den lille, den er dog min egen Grund.

Er Du en Havørn og jeg kun Bien,gaar din Bane vældig i Periferien:

Et har for Dig jeg dog forud haft og det er den midtpunktsøgende Kraft i Livet som i Poesien!

Vridsløselille, den 22de Februar 1878.BRÆNDENDE SPøRGSMAAL.

(Marts 1879).

„Høsttiden endtes, her maa da ventes, her maa da ventes paa Foraars vind !w

Lakker det mod Nedgang? Ganger det paa Hæld? Er der Sværdtid og Ulvtid iventer Eller sprudler nu iblandt os de livsfriske Væld, hvorfra vi skal Foryngelsen hente?

I Dybet under Muldet skal jo Kilderne gaa i mægtige Aarer, som Ingen endnu saae.

Er man stødt paa en slig under Lagene?

Eller venter man det først — én af Dagene?Jorden skal erobres! Bjerge maa afvej'n! Med Dampkraft vi suse hen ad Banerne.

Er der For.aar i Luften — lykkelige Tegn: Kan vi stole paa Galet af Hanerne?

Jeg priser Enhver, som er tro mod sit Kald, hvad enten det forer ham til Sejr eller Fald; — men jeg afskyer de Hule og Flanerne og gjor Front mod Kaos og Titanerne!

Man raaber paa det Nye — det Gamle er forslidt. Hvordan staar det til med det Nærværende?

Farten er saa voldsom. — Lad os sunde os lidt.

Et Overblik er muligt belærende.

Er vi nærmere Lykken? Er der mindre af Bedrag? Gaar det fremad til Sejer med Folkenes Sag?

Har vi afrystet Slægtens Forbandelse?

Eller skranter vi? — Lider vi af Dannelse?

Jeg synes, der lyder gjennem Larmen et Suk, som om Sjælene halvt vare tomme.

Vi isnes som af Høstaftnens faldende Dug, og Alt bebuder Uvejrets Komme.

Vi lytte til dets Brusen — vi skimte dets Lyn. Hvorfra da denne Friskhed i Digternes Syn?

De er Alle bievne pludselig saa sunde!

— Det var værdt dog at vide, hvor de bunde.

De snakke, som om Verden var bleven til igaar, som om Ingen før de havde kjendt den, og prøvet dens Kampe og undersøgt dens Saar,

— det er dem, som har vejet og vendt den! Virkeligheden er vort nye Ideal!

Vi Digtere maa ikke have anden Moral, end den, som der ligger os i Blodet,

— især, naar det stiger os til Ho'det.

2Mærkværdige Tid? Det Utroligste skér.

Man Smor selv af Themsmudder laver!

„Ingen Ligtorne!" — Ingen Hæmorrh'ider mér!u vingen Kejsere, Konger og Paver!-1 Reklame paa Reklame, hvorhen man saa sér, med de fedeste Typer: „Sé her!!!“ „Nej,sé her!!!“ Og hvad proppes os ej daglig i Hjernerne af Nyt fra hvert Musehul til Stjernerne!

Jeg sluger som de Andre hver Dag min Avis og kæmper midt i Rygternes Brænding.

Det nyeste Nyt fra Berlin og Paris kan sætte mig i yderste Spænding.

Overalt er der Kiv, hvor der ikke er Krig.

Hvem kan tælle de Faldne? Det stinker jo af Lig Og saa trykker man, bevæbnet til Tænderne, hinanden saa inderligt i Hænderne!Fyrst Bismarck er Kristen — jeg fælder ingen Dom.

— Vorherre lad ham kristeligt ende!

Jeg véd kun, hvis jeg sad i Oldtidens Rom

og saae dem lystigt dræbe og brænde,

det vilde være Spas mod, hvad nutildags skér.

Og ingen Paulus præker fra Torvene mér.

Vi er ude over alle Illusioner!

— Nu præke vi med krupske Kanoner!

Texten er praktisk: «Den Stærkeste har Ret!» Vor Morallov, den har vi fra Dyrene:

Fanger ikke Edderkoppen Fluer i sit Næt?

Og stanges ikke rasende Tyrene?

Piner ikke Katten Musen i sin Klo?

Og sé blot til Snogen, hvor den kan sig sno! Og naar Gjedderne ta'er for sig af Karudserne, hvad bebrejde vi da Tydskerne og Russerne?

2*Fra Højden af vor Tid sé vi smilende ned paa Staklerne i Fortidens Mørke.

— Men besynderligt nok, trods alt hvad vi véd, vi stole ikke ret paa vor Styrke.

— Sandhedens Briller — hvorfra skal vi dem faa? hvor Pokker mon de findes? — Har Nogen dem paa? Er de

tabte fra Loven indtil Myggen?

«Har Slangen kun faaet dem paa Ryggen?»

Nu tænker De vel strax, at jeg er Pessimist! ak nej! jeg elsker denne Klode!

men Frelsen blot ved Damp og den elektriske Gnist kan jeg ikke faa rigtig i mit Ho'de. —

Vi staa foran en Afgrund, og Mængden trænger paa: Lykken har man lovet den, og Lykken vil den naae. — Denne Stilling er i Længden generende:

Vi gjer Kæmpeskridt — paa Stedet marscherende!Og alt dette Snavs, som fordærver vort Humør, det skal væk — samme Vej som Illusionen!

Hvilken Masse! hvor fælt at sé det uden Slor!

Hvem ta'er Aktier i Renovationen?

Om Forladelse! Jeg burde have sagt: med Respekt!

— Der bli'er Noget at gjøre for den kommende Slægt, naar engang det skal kjøres paa Døren!

— JeS ikke være Entreprenøren!

— Men Kunsten? Ja vist: den skal jo befri, løfte op til et Storsyn paa Striden!

Nej, det er just det Fine ved den nye Poesi: den dypper os i Mudret af Tiden.

Hvilken mesterlig Teknik! Hvilken Anatomi! Hjertet dissekeres: der er Intet deri!

Og naar de saa skal slutte Historien, hvor bli'er Helten med sit Tilløb til Glorien?Han doer paa Barrikaden! (I et brændende Hus,

ifærd med at redde en Anden —

det Motiv er forslidt). Lad ham do i en Rus!

Lad ham skyde sig en Kugle for Panden!

Det Sidste er det Bedste. Dog siger jeg Pyt!

Det smager jo af «\Verther» — nej kom med noget

Nyt!

Vi tage Jer, I Herrer, paa Ordet!

Men kom ikke med Attrapper paa Bordet!

Virkeligheden, som saa skammeligt for stod i Strid med Ideerne og Drommene, og som Faa kun forstod at tage med Humor, naar de rigtig saae den efter i Sømmene, den serveres nu i Kunsten: vi skal sluge den raa, der er virkelig dem, som forsøger derpaa —, naa! — det er nu deres Fornøjelse, de maa have en vidunderlig Fordøjelse!Selv jeg, der dog elsker hver Ytring af Liv,

der minder om en vaarlig Bebudelse,

jeg forholder mig skeptisk — stritter mod — gjør

mig stiv

mod denne nye Svantevits Forgudelse.

Ofre til saadan en urimelig Klods!

Nej! før vil jeg blive Romantiker paa Trods, og dreje paa den sværmeriske Lire eller — frelse mig som her ved Satire!

Ogsaa jeg hører med til den higende Slægt, er et Led af dens uhyre Ivjæde, ogsaa jeg bærer med paa dens tyngende Vægt; som Tiden er til det, maa jeg kvæde.

Jeg søger ikke Ordet. Det fødes af sig selv.

— Springer jeg som Laxen mod den stridige Elv, mig driver dog ej Længsel efter Striden, men Noget, der er stærkere end Tiden —— stærkere end jeg og hele min Tid og Alt, hvad dens Tusinder mene!

Det fylder mig med Haab, giver Mod, giver Lid,

det taler selv ud af dode Stene;

det rejser sig af Graven med Sejerens Pris,

som Venus fra Milo af det brændte Paris,

peger op mod Idealet, det rene,

selv fra Tusindaarsgruset ved Mykene!

Valget af Stoffet gjør Ingen til Poet, men Livssynet — Pulsslaget — Tonen —

— hvordan han har hort — hvordan han har sét og bag Ordene: Mennesket, Personen!

Er selv han i Stykker, men fiffig og fin vil gjælde for en ægte Kremoneserviolin, det kjendes dog fra Kvinten indtil Bassen, at der er noget Braaddent ved Kassen!Men Byron da og Shelley ? Ja de var itu; men de følte det med dødelig Smerte.

Der var Trods i deres Sange, der var Tvivl, der var Gru, men — Suk, som fra selve Verdens Hjerte.

De kjendte tilbunds det Savn af Harmoni, som Alskabningen sukker og vaander sig i!

Men hvor er nu Smerten og Længslen?

Nu er Digterne paa Færde midt i Trængslen!

Begejstringens Kilde, den hellige Bæk med Bølger gjennemsigtige, klare, er bleven til en formelig Styrtesø af Blæk.

— Vi Danske har og vort Niagara!

At driste sig derover, som jeg, paa en Traad, hvilken Galskab! — faldt jeg ned, blev jeg ikke blot

vaad,

men fra Issen til Fodsaalen farvet, sværtet kulsort og ynkelig garvet.Men min Puls banker rolig. Jeg véd, hvad jeg vil, og lytter ej efter, om der klappes.

Jeg maa væk over Kløften — maa lade staa til!

Jeg gaar ene — vil med Sietingen kappes.

Lad de Andre bryde Baner, ifald de formaa; jeg spørger kun — jeg vækker — skræmmer op

banker paa!

Hvad vilde jeg ej give, hvis Svaret mig Kraften hos mit Folk aabenbared!

Men sé nu denne Mylr paa vort danske Parnas. Ingen Djævel kan Tilløbet stoppe!

Mine Damer og Herrer — bevares! Tag Plads! Men vælt blot ikke Thronerne deroppe!

— Vort Land ligger saaret, i Folket er Kiv, dog aldrig har her været et saa digterisk Liv.

Men hvordan staar det til med Poesien?

Jeg er bange, «der gaar Levende i ’en».Det hagler med Noveller, det fyger med Vers. Hvordan skal denne

Herlighed ende!

Du forbarmende Gud, hvilken broget Kommers Hvor er Gratierne og Muserne henne?

Sproget er fordigtet — nu slaar de det plat, bytter det i Skillemønt og sliber det glat.

Men Guldet, som ej Rust kan fortære, det ægte — det skal de lade være!

Denne Frugtbarhed synes mig gaadefuld fast. Mon den tyder paa en aandelig Vækkelse?

Er den Følgen af Nutidens Jernbanehast, et Symptom paa Sundhed — eller Svækkelse? Jeg véd ikke ret: skal jeg græde eller lé?

Har man fundet en ny Sort Guano maaské, som nu, da vore Store ere dode, fremtryller denne mageløse Grøde!I Kaldede! I Bedste! Jer rammer ej min Spot, I, hvem Musernes Kys har indviet.

Jeg sender kun min Pil mod det, som er raat: Det Forlorne — og Styverfængeriet.

Mig driver intet Had, jeg kjender ej til Nag, men dem, som vil røve vor sidste Rest af Smag Ildtilbederne af Realiteten, dem rammer jeg lige i Planeten!

Deres nye Renaissance, deres svumlende Kraft, deres Sans for det utilslørte Nøgne, disse vintermodne Druer, som sprænges af Saft, og alle disse livskaade Øjne — hvor har de det frar har vor Tid skiftet Ham? Mig smager det forcert, af et lavet Program efter Kraften, vi forlængst har beundret i Shakespear's og Rubens' Aarhundred.Ja, dengang, da »Vilde Will«*) skrev med sit Blod,

og Rubens og Titian maled,

da bugnede Livet! dengang var der Flod!

Nu ebber det — nu blegner Idealet!

Forsvunden er Kothurnen og den typiske Sans, den bakkantiske Jubel og Gratiernes Dans, det Befriende i Latteren og Taarerne!

— Nu trækker Tendensen os ved Haarene!

Min Doktor har sagt mig: vi er fattige paa Blod; med Jernpiller skal det erstattes.

— Jeg frygter, at vor Sygdom har en dybere Rod; skal jeg sige, hvad jeg tror der os fattes?

Har Du siddet hos en Kjær, der med Dødsangsten

stred ?

Har Du prøvet at trøste, hvor man Hænderne vred?

*) Kjælenavnet, hvormed William Shakespeare betegnedes af sine Samtidige. (Jfr. Walter Scott's «Festen paa Kenihvorth»).Sét et Ansigt i Lidelsen forklaret?

— Da forstaar Du mig og gjætter vel Svaret.

Det er Troen, der savnes i Kunst som i Liv! Men Savnet — det minder — det maner!

Det lyder nu som Suk gjennem visnede Siv, som Sangen af doende Svaner.

Men Stjernerne funkle jo deroppe som for, og sér jeg dem straale, faar jeg atter Humor og tænker: Maaské er Idalerne kun flygtet for en Tidsfrist — som Svalerne,

\

flygtet for at vende tilbage paany!

Men hvornaar? — Ja, det kan Ingen vide!

Een Svale bringer os ej Sommer i By.

Maaské er vi modne til at lide! —

Du evige Moder, mægtige Natur!

vær skaansom! jeg frygter, vi trænge til en KurOg dog — Broder Menneskemyre! mit Fremtidshaab er stort — ja uhyre!

Slæbende som Myren min fattige Skjærv til den fælles, umaadelige Tue, jeg tror paa vor Slægts guddommelige Hverv, trods alle de Uvejr, der true!

Jeg sætter til den højeste Stormagt min Lid:

Det skal klares for vort Land! Det skal klares for

vor Tid!

Gjennem Strid kun gaar Vejen til Maalet!

— Held dem, for hvis Øjne det har straalet! *

*

*FORELØBIGT GJENSVAR

til min Ven

DIGTEREN S. SCHANDORPH.

'Marts 1879).

t yndigt, men kjærligt haV Du svaret mig, Ven; stærke Strænge i mit Indre har Du bragt til at dirre Haandtrykket giver jeg varmt Dig igjen!

— Dig kunde altsaa min Barskhed ej tirre: sjelden sidder Hjertet saa højt nu hos Mænd!

Tak for hvert dygtigt Ord, Du har mig sagt, — for dit Haab: at aldrig min Fortid jeg svigter —— rnest dog for den Hyldest, Du har Mennesket bragt!

— jeg er Menneske mer, end jeg er Digter!

Sandheden søge vi jo Begge at naa. —

Med en Mand just som Dig er det Glæde at stridel Ingen af os paastaa: « Vi alene vide/»

— Alt, hvad der gjor Tankerne bitre og smaa, det kaste vi med Stolthed tilside!

Vi vil være os selv i reneste Forstand —

Mere kan dog ikke man være her paa Jorden.

Det var derfor, jeg varsled og kaldte til Orden: jeg bæved for vor Tid, — for vor Folk — og vort

Land!

— Du er kjæk! Du soler Dig i Nutidskulturen,

— finder det lidt sært, at en livsmodig Mand kunde male Eder Fanden paa Muren.Er jeg da aflægs — bleven vranten og tung?

— Jeg, der blandt Efteraarets visnede Blade vied mig til Alvor, alt da jeg var ung — den Gladeste mellem de Glade.

— Jeg, der med Fryd i den nedfaldne Frugt hørte Kjærnerne rasle saa forjættende derinde, mens jeg bojed mig modig for Erfaringens Tugt — er jeg bleven tilbage for min Tid paa dens Flugt?

<— Bleven Fremskridtets — Ungdommens Fjende?

Ve mig! — ja ve mig, ifald det var saa!

Da var jeg i Kampen, jeg har rejst nu, den Lille. Nej! jeg har sagt det: jeg vidste, hvad jeg vilde, dengang jeg spurgte — skræmmed op — banked paa.

— Gode var de mod mig — Gamle og Unge — haardelig jeg trængte til Fred og til Smil,

dog opgav jeg Hvilen, — valgte det Tunge:

— spændte min Bue og — udskjød min PiliDu har Ret: Jeg sigted paa ingen Person.

Fejlen kun, — Extremerne vilde jeg ramme.

— Det var ej blot et Indfald af den fordums Huron — endmindre for at tækkes — «de Klamme»!

Dig og de Andre med Ungdommens Mod, med de dygtige Evner, men det hidsige Blod —

Eder, som jeg elsker, — mine kjære, unge Venner,

— ak, men som Nutidslivet frister og blænder — vilde jeg tømre til Fremtidens Mæiid —

vilde jeg vare for Beruselsens Fare, —

løfte og klare!

— Aldrig var jeg mere end da Eders Ven!

Tage mig til Indtægt, hvem Pokker der vil,

baade dem, der gaar i Spidsen, og dem, «der sjokker

efter»!

Jeg forbliver mig selv! Sætter Intet paa Spil —

^ % 3tænker om de Sidste: maaske deres Kræfter vil ikke slaa til, —

mulig deres Fødder af Vandringen er ømme, — mulig har de ondt ved at nøjes med Drømme, — fordrer her i Livet noget Andet og Mér end abstrakte Idéer:

— Kraft til at bære deres Kors, for Exempel —

— slæbe dog som vi, skjøndt Du ikke det sér, deres fattige Skjærv til Fremtidens Tempel.

%

Arbejdet er saa forunderligt fordelt.

Oversaa vi Livet fra Højderne helt,

da fandt vel hver Enkelt sit Modlod i Vægten

til Held for Balancen i Menneskeslægten.

Er jeg dit Modlod og vippes jeg op, saa haaber jeg, vi Begge og Sandheden vinder.

Ingen af os stod paa hin svimlende Top — vi maa nøjes med de Smaakorn, vi finder!Hil Dig, min Broder! vi mødes i Strid, haardt har jeg sat alt dit Venskab paa Prøve, — prægtigt Du bestod den, — Du stred som en Løve Sligt kan vi behøve nu i denne tunge, ufordragelige Tid!

IDEALITET OG REALITET.

Redegjorelse og slutteligt Gjensvar til -

Digteren Dr. phil. S. Sehandorph.

(Maj 1879).

Har jeg tøvet forlænge? Kommer jeg forsiide? Troede man mig vaklende — muligvis slagen?

Husk: jeg er Andet end Stridsmand for Smagen, har ej mit Stade just ved Skjønhedens Kilde; derimod saa god en Lejlighed som Faa til at sætte mig ind i »det Forlorne og Raac.

Man kan gjæme — jeg siger det uden Ironi —gjøre mig strax til Professor deri: jeg studerer det daglig — næsten mikroskopisk. — Det noteres kun her, for at Alle kan forstaa, at mit Livssyn er ikke utopisk.

Du, som har stillet imod mig dit Bryst, det frejdige, brave, — som du kalder en »Bringe« — aldrig, mig synes, har du loftet din Vinge smukkere som Digter end nu i denne Dyst!

— Denne Sejr alt er ikke saa ringe!

Du staar i Ny og jeg staar i Næ. —

«Her er Rhodus«, har Du sagt, og Du byder mig

»springe«.

Nej: højere tilvejrs vil jeg prøve Dig at svinge!

Endnu har jo ej Du tvunget mig i Knæ!

Tappert har du søgt at parere det Slag, som jeg slog Realismens Fantaster i Planeten:Dem, som mangler Syn for det Kaos, der er bag.

Paa den selv, som Du véd, har jeg aldrig kastet Vrag.

— Verdenskampens Alvor! — naar har jeg belét den? Jeg har rejst kun paany den ældgamle Sag:

Idealet contra Realiteten!

Dommen i højeste, sidste Instans — ak, Gud hjælpe os! Længe skal der grubles og drømmes,

og kæmpes og lides, for der sluttelig dømmes, før Sandheden viser sig i hele sin Glans!

— Vi er Digtere kun, — vi følge vor Mission:

Vi vil overbevise, — lad de Andre bevise

og synge deres evige prosaiske Vise:

»Hvad nytter Eders Blomster? Vi kan dem ikke spise.« Vi holde os oppe i vor Region; kappes om, hvor langt vore Stemmer kan række; tale til vor Tid af vor fulde Personog lytte til det Ekko, vi vække!

Føre vi en Strid om spidsfindige Ord?

Nej! højt skal det siges: Sagen er stor!

Den berører os Alle, hvad enten vi pløje Hav eller Muld,

»granske Tankernes Zoner« — »svinge Plektre af

Guld«,

eller dreje, om Du vil, paa en Skralde!

Den slynger sig ind i, hvad vi tænker og tror, omfatter Smagen — Livssynet — Bunden — peger op imod Himlen og ned imod Jord.

Ikke sandt? Vi maa tage den fra Grunden!

Hvad forstaar Du nu først ved Realitet?

Hold dette mit Digt mod Tippen af din Næse, saa skeler dine Øjne — Du kan slet Intet læse.

— Saa gaar det jo i Livet, min kjære Poet,saadan har Tusinder paa Verden jo set.

Alle vil de do paa, deres Syn er det rigtige;

Ingen er saa sikre som de Selvkloge — Vigtige.

Hvad der gjælder om Regnbuen gjælder om Mér: det Sete beror paa Øjet, der ser.

Tingen er Tingen, — men Standpunktet — Smagen —

Stemningen — Kundskaben ændrer dog Sagen.

Virkeligheden, som synes saa klar,

holder dog de klogeste Hons tidt for Nar;

selv om den har Korpus og kan gribes af Haanden,

maa den opfattes dog og spejle sig i Aanden.

— Hvad En har beundret, har en Anden belét!

Alt, hvad Du sanser, er jo Led kun og Dele:

Brøker, som skal stemme i din Sjæl med et Hele! Samler dit Aandsspejl? — eller viser det spredt? Faar det os Andre maaske til at skele?

Eller giver det kun, almindeligt fladt,en sjælløs Reflex som Spejlet i din Stue af Alt, hvad der kommer tilfældigt tilskue og ligesaa tydelig kan ses af en Kat, ja, bedre maaske af en mangeøjet Flue?

Da sætter jeg paa Hovedet haanligt 'min Hat, thi da kan hver Vandpyt, hver Mudderpøl det Samme — Pokker da staa i al Fantasi!

Vi kan hjælpe os herligt med Fotografi!

Hvad skal vi med Naturen malet og i Ramme, naar Virkeligheden som den ægte Poesi gjør Kunst og Geni

og hvad Herligt de har frembragt tilskamme!

Det mener du ej! jeg véd det jo godt:

Du er virkelig Digter, — ej Virkeligheds' blot!

Du vil frem med din Tid; Du føler dens Gjæring, har ingen Ro

til at sidde og visne af aandelig Tæring;Du vil suge af Livet selvstændig din Næring.

Bravo! min Ven, her mødes vi To:

Jeg er med! jeg forstaar dem, 'der søger og længes. Jag kun dit Bo'r

ned i den friske, moderlige Jord, — spræng kun Granitten, min ærlige Bro'er!

— Men pas paa, hvad i Farten der sprænges! «Vejen til det Nye gaar gjennem det Raa»! —

Ja, saadan kom de store Tider tillive!

Nu vel, — men behøver vi det først at forskrive? Ulykken er, saavidt jeg kan forstaa, vi er alt Andet nu end naive.

Denne Digternes Trampen med Vandstøvler paa, denne vældige Trumfen i Bordet med Knoerne, hvorved nu man hævder sin stærke Person, —

— Du siger: for at »drille blot den fine Portion c —

9

synes mig at smage af lidt Affektation.

— Jeg beundrer ej Afmagtsheroerne!»Skal Digteren da kvidre som en Stillids i Bur?« Ak nej! Du kjender mit, Du har set jo dets Mur.

Bag dets smedede Gitter ligger der en mærkelig Verden paa Lur.

Jeg kan ogsaa tale med om Menneskenatur, om »Ordens<> og — Uordensba.nd\ttev\

Øs kun af Livets evige Væld!

Der er nok til os og de ufødte Slægter.

v

— Sænk kun din Spand saa dybt, Du det mægter! Men glem ej: vi staa til en Fortid i Gjæld!

Ingen har elsket Naturen mer end jeg — elsket og beundret den fra Solen til Sivet!

Ingen mer end jeg

følt sit Hjerte pulsere i Menneskelivet!

Men ikke har jeg set

paa Verden som en drømmende Søndagspoet; ærligt har jeg skjelnet mellem Synet og Tingen.Derfor gaar jeg Spørgsmaalet dristig paa Klingen: har jeg stræbt efter Sandhed, eller lever jeg i Skin? Prøve sig selv er det Første, der bor gjøres!

— Spørgsmaalet viser baade udad og ind;

Verden, den ydre, og den i vort Sind er to Magter, som begge maa høres.

Den ydre er stærkest, mod den er vi smaa; den er til uden os — det føle vi Alle; dog holde vi paa den, som skulde den falde!

Det er den, som de Fleste forløfte sig paa!

Nogle bli'er Krøblinge — Andre bli'er trætte — Peer bli'er Filister og Povel Fantast. —

Finde det Rette,

det Standpunkt i Sjælen, hvor Foden staar fast, det synes saa simpelt, især for de Lette, dem, som har Dommen parat i en Hast.

Jeg tilstaar det ærlig:

jeg har gledet og snublet, mig var Kampen besværligfærdig blev jeg aldrig, jeg higer endnu fremad mod Lyset med brændende Hu, lige beredt til at vare og vække.

Men aldrig vil jeg trække for Modens Triumfvogn eller spænde som Du mig som Stanghest for det, de kalde Fremtidspoesien, før jeg véd, hvilken Aand der er i'en!

Er den god eller slet?

Dette »brændende Spørgsmaal« har Du taget for let.

„Hvor Livet er, er Retten!11 — Skal det være Svaret? Hvad strides vi da om? — Saa er Alt jo forklaret; saa har jo de «bismarckske Kanoner» havt Ret!

Mongoler og Vandaler og alt det Barbari, der har plaget vor Jord og spyttet og trampet paa Moral og Idealer, har det smukkeste Valgsprog i disse dine Ord!

Under dem kan jo Ukrudtet brede sig mægtigt,— under dem er vi fortabt og kan strax række Hals! Hvor Livet er, er Retten! hvor tordnedes det vægtigt

ved Sveaborg, Sadowa, ved Dybbol og Als!!

Synes Dig Kulturen et fortsat Sejerstog stadig op ad Bakke mod Frihed og Lykke?

Du, som dog er ferm i de store Verdenssprog, ak! se de sorte Blade i Historiens Bog:

Har dit Hjerte ej gyst ved deres Skygge?

Hvilken Trængsel! HvilkeSkrig! Hvilken Pilegrimsgang Hvilke knuste Illusioner! Var Vejen ej trang?

Har du Øre alene for Befrielsens Sang?

Har du aldrig selv folt Skoen at trykke?

Regn ej med Mennesker, som de var Tal!

Det er * Menneskers dyre Liv>, det just gjælder! Aldrig har jeg talt, som om Verden stod for Fald; jeg har spurgt kun: om Dagen ej hælder?Sol vil atter lyse! — men lang er mangen Nat, Vinter i Naturen følger efter Sommer;

Frugten maa bjerges, før Sludtiden kommer. — Naar Vinterstormen raser henover Skov og Krat, da ryster man fra Træerne ej Blommer!

Mit Haab om Lysets Sejr er ej mindre end dit. Om Maalet, jeg tror, er vi enige i Grunden;

— om Midlerne? Nej! Jeg siger det frit:

I sætte Basunerne for ofte til Munden.

Ouverturen selv til Faust kan man høre for tidt!

Jeg har vovet at dømme paa menneskelig Vis, maaske noget vel »kategorisk og fyndigt«;

mulig var det syndigt af mig, der jo aldrig har Livet studeret — jeg siger det med Suk — endsige flaneret, i Kulturlivets Centrum: det glimrende Paris.

4Mit eneste Mandat og Fuldmagtsbevis til at tale, er det, jeg præstered.

Er det sandt: jeg har Vinger paa Hat og paa Hæl, saa takker jeg ham, der har skjærmet min Sjæl og indblæst sin Aande i Leret!

Saalænge jeg ejer af Digterild en Gnist, vil jeg værge Idealet af min yderste Evne. Kald mig Romantiker — kald mig Realist! Et véd jeg vist:

mit Standpunkt er endnu »paa det Jevne«!

Du har Aand, Du har Lune, din Pen kan være fin; skjæmt Du kun dristig, selv til Grænsen af det Grove Kraften skal ej stækkes! — For at vinde, maa man vove Men Kunstens Verden, Ven, har og sin Disciplin — man synder ej med Forsæt mod dens Love!Hvad jeg fordrer af Dig er Festivitas blot.

Selv Holberg den hævded, hvor drøjt han end skjæmted; hvor straaler den ej høj bag Aristophanes' Spot!

— Nu savned jeg den stundom; —- det var derfor, jeg

klemted

og vendte mig vred mod «det, jeg fandt raat».

Om Byron har jeg sagt jo det samme som Du.-Der var Trods i hans Sange, der var Tvivl, der var Gru ; men Du glemte hvad jeg skrev om hans Smerte.

Jeg har læst hans Don Juan, hans Manfred og Kajn, men over dem lyste Poesiens Himmeltegn, og i dem hans store, stolte Hjerte!

Husk vel: Det var under „den evige Fred-1,

at han: Philhelleneren — Frihedsmanden — Aristokrat til hver Tomme og Led, skjød Britaniens „cant11 sine Pile i Panden.

Regn Du ham kun til hans Tids Realister:

4*

Digter var han forst, Romantiker med!

— Hvis Logik mon det er nu, som brister?

Han beviser just, Ven, hvad Shakspeare end mer har bevist: at det, som adler Poeten, er hans Kraft til at løfte Realiteten i Højde med de store, evige Ideer.

Fra dem faar den Glorien — fra dem straaler Glansen. Intet er for simpelt, Intet for raat,

Alvor og Spøg og Sværmeri og Spot tumler sig i Dansen!

Stort bliver større og Intet for smaat!

William Shakspeare, Dig tilkommer Kransen!

Du tror «paa Naturens uendelige Kraft»!

— Som de gamle Ægyptere troede paa Nilen 1 (De tilbad jo ogsaa engang Krokodillen.)

Nej, kjæreste Ven, paa det Kosteskaft

vil jeg ikke ride med! — Jeg gaar til Kilden!Aldrig har jeg gjort Naturen til min Gud.

Jeg har drømt, jeg har anet en højere Orden,

— men fattet den? nej! Hver Orm, som paa Jorden krymped sig i Smerte, mig minded om dens Brud!

— Den moderlige Isis med de tusinde Bryster og den yppige Lotusblomst i sin Haand

har Forraadnelsen til Søster, giver ej vor Aand det Svar, som frelser og trøster!

Skarabæen, der ruller mellem sine Ben Solkuglen, — ja selv den store Osiris:

Solguden selv er saa kold som en Sten.

Kun han, der har givet vort Øje en Iris, der trækker sig sammen for altformeget Lys, kan løse os Gaaden og frelse fra det Gys, der gaar gjennem Livet og sukker gjennem os, som gjennem Sivet!

Du spørger, hvad jeg tror paa? Nu vel! det maa udpaa Frihedens Sejr, men gjennem Personen, — paa den største, som vandtes igjennem Tornekronen, — paa de ti Mosebud, —

og paa ham, som kun kan læge denne Verdens dybe

Brud:

Den almægtige Gud,

som hverken Prometheus, Dr. Faust eller Fanden, endsige nogen Anden

ved Hjælp af den Praas, man kalder Menneskeforstanden, har stødt eller støder fra Thronen!

Til den yngre Slægt.

Hvad er det, jeg hører? Der lyder jo Raab som med «Levende Rejeri»

Er det Foraar? Nej! det er c Danmarks Haab», som forkynder sin Sejer.

Er den vunden? — Nej! den er taget paa Borg, det er Tilløb bare.

Vi drukne i Blæk og Spektakel vor Sorg.

— Det Andet vil nok sig klare.

Ja Pennene sprutte, saa det er en Lyst.

Guds Død og Plage!Det er jo en formelig Væddeløbsdyst.

— Vi var kommen tilbage.

Hej! Hop! Vi maa mærke, vort Sind er ungt Ja, De tror, jeg spøger? —

Ak, nej! mit Hjerte er inderligt tungt; det er Fremtidens Mænd, jeg søger.

Mænd, som kan tage den tunge Arv fra de Gamles Skuldre, som kan føre os fremad og ejer Marv til Mér end at buldre.

Der raabes paa Sandhed og paa Natur, naar de mest er i Dalen.

Husk: Rovdyret ligger bag os paa Lur og pisker lystent med Halen!

De Gode sørger, de Kaade lér; selv prøvede Vennerhar ondt ved at række hinanden mer de frelsende Hænder,

Had koger op nu og afføder Had, de Stærkeste famle.

— Der er Nok, som kan sprede og splitte ad, men saa Faa, — saa Faa, der vil samle.

Disse Rejsegilder, før Huset er rejst, disse støjende, vilde

Hurraraab, for Kransen er hejst, klæder Danske ilde.

Mit kjære, arme, prisgivne Land, det gjælder din Ære:

Naar et Folk staar splidagtigt Mand mod Mand, det forspilder sin Ret til at være!

Ja nu vil her blive Dyrtid paa Mænd,

hvis Fødder -har Fæste,hvis Arme har Kraft til at holde igjen paa lobske Heste.

I Unge, der rives af Farten hen —

Var Jer, I Bedste!

Jeg har levet min Tid, men er Ungdommens Ven

Var Jer, —for Skridtet — det nceste\

Jeg er fodt Klokken Tolv St. Hansaftensnat i Midsommernatskjæret-, der er noget Elektrisk ved mig som en Kat: jeg kan forudfole Vejret:

Der er Lavtryk i Luften — farlige Tegn paa, at Tiden er kommen, da Fler end vi Gamle skal fejes afvejen:

Husk — Fremtiden!-— Dommen!

Nytaarsaften 1879.Fantasien.

(November 1880).

okjønne Fantasi,

forgylder Du ej længer den Fattiges Hytte?

Er din Tryllemagt forbi?

Hvad har Verden da skjænket os i Bytte? Sandhed —: den nøgne? — Mislyd og Splid?

Er det Svaret, Du giver os, nittende Aarhundred, — Frugten af et Vid, hvis Triumfer vi med Stolthed beundred.

Skjønne Fantasi,

send din Straale som før til den Fattiges Hytte!Gyd Livets Poesi

i hvert Bryst, som for Tvivl er et Bytte! Oplad for det Skjønne i Verden vort Syn Lær os at elske, saa Øjnene lyse!

Tænd med dit Lyn en Flamme i de Sjæle, som fryse!Ved Aarsskiftet 1880 — 1881.

Snart rinder Aarets sidste Time ud; atter skal de lyde, af Vindene baarne, de gamle Koraler med det festlige Bud:

Et Nytaar er oprundet ! Pris være Gud! Basunerne skal hilse det fra vore Taarne.

Vi Ældre, vi gribes saa sært af det Ny — Livet er saa kort; dog lad Aarene ile: i det Kommendes Gry se vi Haabet med Barneøjne smile!

Børnene og vi forstaa hinanden bedst. Mindet og Haabet i Slægtskiftet mødes;aldrig dog saa skjønt som i Aarets sidste Rest, i den hellige Jul, den livsalige Fest, naar det Xye er i Færd med at fodes.

Stoj kun, I Unge! dans kun, I Smaa!

Om Juletræet dér bor vi Alle slutte Kjæde;

vi Gamle og Graa, vi er med; vi dele Eders Glæde!

Just naar ved Aarets korteste Dag

Morket mest os knuger, vi drages mod det Lyse,

glemme dog ej den Tid, som ligger bag:

Storme har dækket vore Kyster med Vrag og Dødsskrig bragt Hjertet til at gyse.

Vi Menneskemyrer, vi lofte os paa Taa,

vil saa gjerne for Skabningens Mestere gjælde,

— men hvor smaa, men hvor smaa, naar Naturen sig rejser i sin Vælde!Stol da ej, min Sjæl, paa de udvortes Kaar, de skifte saa let, som min Haand jeg kan vende. Sludvejr i Dag, og Solskin i Gaar!

Ingen af os véd, naar hans Time den slaar,

— hvad der Dagen i Morgen skal hænde. Graanet af Tiden, jeg sidder nu her, —

Aanden er karsk, men Legemet svigter — duer næppe mér!

Men til Øjnene briste, er jeg Digter!

Endnu engang maa i Ungdommens Lejr jeg svinge uden Frygt en uplettet Fane.

Stærk i min Tro paa Sandhedens Sejr, trodser jeg Meningers skiftende Vejr:

Livet maa fremad paa sin knudrede Bane! Mægtige Ting i min Tid er der skét; — nu, af mit Slægtled som En af de Sidste, staar jeg med Tak for, hvad Stort jeg har sét.Ogsaaa jeg er Profet:

Baandet mellem Jord og Himmel skal ej briste!

Ej skal den rulle som en gudsforladt Bold,

denne Jord; den er stor, den har Plads end til Mange!

Menneskehjertet er endnu ej blevet koldt.

De klippe det ej over, dette Baand, som har holdt gjennem Tusindaarskampe, — vær slet ikke bange! Lad kun Menneskeaanden paa sin svimlende Flugt trodse dristig Naturens: «Hertil og ikke længer!»

Vi aves ved dens Tugt, — til dens hellige Modermælk vi trænger!

Folg mig, I Gamle, saa Mange som I kan!

Udvid ej Kløften! forøg ikke Hadet!

Det er Ungdommens Kraft, som skal frelse vort Land; den er Fremtidens Marv; skal i Nød holde Stand; den skal vende i vor Krønike Bladet!Ogsaa vi har jo gjæret og sydet engang og styret, som der altid var Medbør i Sejlet.

Det er Livsmod og Marv, hvortil vi har Trang, i Daad som i Sang; men ikke til et Skinliv for Spejlet.

Mod da, min Sjæl! Du har fulgt din Mission, selv om din Gjerning var ydmyg og lille.

Brod jeg ingen Bane, blev jeg Epigon —

hvad bekymrer det mig: Jeg har frelst min Person,

— til Sangens Vaar, dér Lom jeg forsiide.

Jeg sang dog om det Liv, der ej skal forgaa, saa frejdig som Lærken, før Vinteren er omme;

bygged med i det Smaa paa den skjønnere Verden, som skal komme!

Den 2i December 1880.

SEt Smæk.

(1881.)

De te sig som Gale for at overgaa hinanden og blive originale — ja, forskrive sig til Fanden.

Det gjælder blot Modet — hold Ørene stive. —

Ogsaa jeg kan staa paa Ho'det og spille med Knive.

Nej, Pokker skulde klage, hvorhen de saa styre!Ogsaa jeg kan ransage baade Hjerte og Nyre — Notabene: hos Næsten. Gud naade ham for Kuren — Jeg er ellers forresten godmodig af Naturen.En lille Udladning.

(Oktober 1881).

Endskjondt jeg er bleven maaské lidt for sat med Aarene

og lader mig stryge, tam som en Kat, mod Haarene

og krummer formeget min Ryg til Fryd for Filisterne,

der spores dog vistnok en knitrende Lyd af Gnisterne.

Jeg sidder for Tiden med Halen snoet omkring Poterne.Hvad jeg spinder paa, har jeg ej betroet Idioterne.

Jeg vil klappe og slaa, være Skjælm og Profet, til jeg brændes til Aske.

Jeg er ladet endnu med Elektricitet som en Leydnerflaske.En Tidssol harjeg sét —

(December 1881).

En Tidssol har jeg sét i Nedgangen gløde, sét en Verdensboble glimre — og briste!

— Feerne er døde — Englene døde — Vingerne faldne af den sidste!

— Vi er bievne saa underlig bevidste.*

Og den voxer omkring os den manende Skygge med isnende Mistvivl og Længsel.

Der er Skrig omkring os efter Menneskelykke, der er Kiv og rasende Trængsel.

Verden vil de lofte af dens Hængsel!De rokke den ikke, den giver ej efter, om de urgamle Tapper som før den sig drejer: om Liv og om Død, mens de gjærende Kræfter ustandset hinanden paa Vægtskaalen vejer.

Kun hvad lever i Aand vinder Sejer?

Det Andet er Dødens, det synker i Mørke!

Men hvor er den Haand, som Grænsen tør drage mellem det, som skal synke, og det, som har Styrke til at leve med Frugt for de kommende Dage?

Her tumler selv den Viseste tilbage!

Dog jeg rejser mit Hoved, jeg vender min Pande mod den Kamp, jeg aner vil komme; thi jeg skimter den Bred, hvor de Frelste skal lande hinsides de knusende Domme,

og det, som nu gjør Hjerterne tomme!

---------------Du Menneskebarn, som bryster Dig stolt

(Oktober iS/8).

Du Menneskebarn, som bryster Dig stolt af din kløgtige Aand, din oprejste Gang, er dit Hjerte for Dyrenes Lidelser koldt, har Du selv dem sløv eller grusom forvoldt, da fortjener Du ikke din Menneskerang, da har Du ej Del i det Adelsbrev, som ved Slægtens Vugge din Skaber skrev; de Børn, Du fostrer, hvis Aand Du danner, faar Bulbidersnuder og Tyrepander;

Du fostrer til din og til Verdens Skamen Flok af Rovdyr i Menneskeham,

Du befolker vor Jord med Tyranner.

Men Pris være Dig, Du ærlige Sjæl,

der af Skaberens Værk selv det Mindste har kjært,

[der ej nænner at træde en Orm under Hæl,

der véd, hvad det usleste Liv er værdt:

ja Pris være Dig, hvis dit Barn du har lært,

at naar vi kan lette i Kjærligheds Aand

det trælbundne Dyr for dets trykkende Baand,

da voxer vi selv i Adel og Ære,

da har vi annammet den store Lære,

der fast skal staa, medens Tiderne gaa:

Hvad Godt Du gjør mod de Ringe og Smaa, det skal Frugter i Tusendfold bære.]

Til Otto Haslunds Billeder af Hestens Liv.

(I cUde og Hjemme* Januar 1879).

Gav Du paa Livet Agt ej blot i Selskabssale, kan i sin simple Dragt det til dit Hjerte tale,

da giv Dig Tid og se

i Ro paa dette Billed. —

Spørg ej om dets Idé:

Hvad Kunstneren har villet?»

Ak! Verden er saa klog, den kritisk Alt vil fatte,selv Hjertets stille Sprog og Aandens bedste Skatte.

Nej, giv Dig ærlig hen, og husk: Jo mér Du yder, jo mér faar Du igjen.

— Det gjælder Alt, vi nyder

Til fulde Aandedrag behøves sunde Lunger.

Vor Mad har ingen Smag, naar vi har ingen Hunger.

Hvad her et dybt Gemyt med Mesterhaand har givet, det er slet intet Nyt, kun lidt fra Dyrelivet.Betragt hvert enkelt Felt som Akt af en Tragedie.

— Hvem der er Stykkets Helt, det sér Du i den tredie.

— Men hvorfor have Hast! *

tidsnok tilsidst at gyse,

— et flygtigt Øjekast — saa nyde vi det Lyse:

Ja her er Solskinsglans i denne første Scene!

Man horer Myggens Dans og Sang fra grønne Grene.

i

Et Føl er kommen nys med Moderen fra Engenog faar et Velkomstkys af Vennen: Bondedrengen.

Han kan det næppe naa — det vender sig en Smule, mens Hoppen hviler paa dets Ryg sin bløde Mule.

Se, hvor han staar paa Taa for ret for det at kjæle!

— Sligt kan hvert Barn forstaa og alle gode Sjæle.

— Men snart faar Føllet Sko, og Hesten den maa slide,

og der er dem, som tro, den skabtes for at lide.I Møllen gaar den rundt, og Bidslet skjærer Munden, — bestandig rundt og rundt naar kommer Hvilestunden ?

Den kommer, ganske vist! Dø skal jo selv de Bedste. Men Døden er saa trist, saa haabløs sort for Heste.

Vi Andre har et Maal, en Trøst, et Haab i Nøden, og selv fra Martyrbaal har Øjne lyst i Doden.

Men hvad har Hesten vel? Den kan ej tro og haabe.Man slider den ihjel — til hvem skal den vel raabe?

Det synes mig lidt haardt, det ryster mig en Smule, at se den kjøres bort som Aadsel til en Kule.

Det er et Sørgespil, opført saa langt tilbage, som Skabningen var til, fra Verdens første Dage.

Mon det skal føres op til Verdens sidste Tider, indtil der siges Stop og Ingen mere lider? *****

*****En Synd.

(Januar 1881).

Blandt meget Andet, jeg har fortrudt, som kommer igjen, naar jeg sidder alene, er det: at jeg har paa en Sælhund skudt, som hviled paa Strandens Stene.

Den laa derude saa tillidsfuld i den klare, venlige Foraarsaften, mens Havet glimred som smeltet Guld — da lyned mit Skud og traf den.

Jeg saared den kun! Men Vinden bar en underlig stønnende Lyd til mit Øre:et Suk, der gjennem mit Hjerte skar, jeg synes endnu det at høre.

Forbandede Skud! Jeg saared den kun og saa' den styrte sig angst i Havet for at skjule sit Saar paa den dybe Bund, der har saa Meget begravet.

Hvad vilde jeg med den? Hvad drev min Haand? For mig var Dyret et værdiost Bytte.

Det var Myrdelysten, som greb min Aand; jeg vilde prale som Skytte!

Nu ligger imellem to Snese Aar,

fra Vinden fløj bort med Dyrets Klage. —

Selv fik jeg af Verden mangt et Saar; hvorfor da med Sligt sig plage?

Har man kigget i Livets Afgrunde ned, været med at redde Menneskesjæle,da véd man, som jeg, vel fuld Beskéd, om hvad Tid og Sløvhed kan kvæle.

Mit bløde Sind har faaet en Skal som Konkyliens tyk og tilbørlig hærdet.

Slig tankeløs Handling, sligt lille Fald. bestemmer ej Menneskeværdet!

Er min Synd da for evig begravet dermed? Nej! Lad Alverden finde den lille; for mig er den stor, — jeg blues

derved, den plumred mig Sjælens Kilde!

Blandt alt hvad Andet jeg har forskyldt, som angrende jeg har forsøgt at sone, jeg bærer den med i den Rejsebylt, hvormed jeg skal staa for Guds Throne!

Til Kongen.

(Ved Universitetsfesten i Juni 1879.)

(Melodi: „Svend Tveskjæg havde sig en Mand.“)

Hil Dig, Du Rigets første Mand, vor gode Drot!

Dog det er ej din Kongestand, vi hylde blot:

Vi hilse Dig som Folkets Ven! og det skal tro’s:

Du skatter just af frie Mænd en saadan Ros, —

den bedste, en Hersker kan høste!

Ja, vidnes skal det højt i Dag dg lyde vidtderud til andre Folkeslag:

Dit Folk er frit!

Vort Dannebrog, — vort gamle Flag det stolte Lin — er Ban'ret for vor fælles Sag: dit Folks og din !

Med Dig vil vi værge dets Hæder!

Vi véd det, Konge, Kronens Guld er ikke let.

Den Mand, som i det sorte Muld sig graver træt,

sér op med Længsel mod din Borg: <Var min dens Glans!»

Ak! aned han, hvor Kongesorg er tung mod hans, —

han ønsked sig neppe en Krone.Men blev ej, Konge, Dig forundt en gylden Tid;

vær uden Frygt: Dit Folk er sundt

trods al dets Strid.

Hvor der er Liv — det er nu saa — er ogsaa Larm;

men højt endnu kan Hjertet slaa i Danskens Barm.

Og Faren skal samle os Alle!

At Kunst og Lærdom her fandt Læ og voxte smukt

og blev et kraftigt Livsens Træ med Blomst og Frugt, det er i Danmarks Kongers Krans et Hædersblad, —det kaster end i Dag sin Glans paa Axelstad —

og spiller med Lys om din Krone!

Kan højest Rang end ej vi naa i Aandsbedrift;

hvad Tycho skrev paa Himlens Blaa med Stjerneskrift, hvad Danmarks store Phidias i Sten har skabt, har hævdet os en Hædersplads, som ej gaar tabt.

Og end er der Kraft i os Danske!

En Lykke vandt Du i dit Liv — en sjælden stor:

Fra Dig og fra din høje Viv sprang ud i Floren Herskerslægt, — et Rosenflor af »Kongeblod,

i

som glemmer ej den danske Jord, hvor Vuggen stod.

Gud signe Dig, Drot, og din Stamme

Sang' for Fædrelandet.

Ved de danske Skytte- og Gymnastikforeningers store Fællesmode den ioende og nte Juli 1881.

(Mel: Der er et Land. dets Sted er hojt mod Norden.)

Bryd vældig frem, — luft ud i alle Kroge, vor Jubelsang, til Fædrelandets Pris!

Riv Alle med, ja, selv de smaalig Kloge, og smelt de Hjerter, Tvivlen frøs til Is! Bryd som en Storm fra tusind unge Munde! Gjenlyd fra Vesterhav til Østresalt:

Et Folk som vort skal ikke gaa tilgrunde! For Fædrelandet Liv og Blod og Alt!Ja, Alt — saa vist, som det er største Ære at dø som Helt i Forsvar for sit Land!

— Men nu i Splid vor egen Marv fortære? Nej! Tusind Gange Nej, Du danske Mand! Har Du en Uven her, da kald ham Broder; lad denne Fest, vi fejre her i Dag-for Danmark, for vor elskte fælles Moder, os samle Alle i et Favnetag.

Rejs, hvor Du vil, ja, søg paa hele Kloden selv under Palmer dog Du fremmed staar, dit bedste Liv er løsnet som fra Roden,

Du længes hjem, om end til ringe Kaar; thi «ingensteds er Roserne saa røde, og ingensteds er Tornene saa smaa, og ingensteds er Dunene saa bløde som de, vor Barndoms Uskyld hvilte paa!»Men vi er Mænd, og vi vil ikke blunde paa Ladbeds Dun. Nej! hærdes skal vor Arm! Og vi vil holde Sjæl og Legem sunde, saa Kinden blusser ungdomsfrisk og varm!

Og vi vil elske vore store Minder og vise Verden, de har baaret Frø, naar Prøvens Dag i blodrød Glans oprinder! Vort Land! Vort Land! din Hæder skal ej dø!

Lyt til vor Sang, I Mægtige, I Ringe!

Vort Ungdomsmod er ikke Overmod.

Læg dog ej Baand paa vor Begejstringsvinge! Her handles om vort dyre Hjerteblod!

Forlænge drev vort Land for Vind og Vove. — Men vi vil staa som vore Fædre stod!

Hør det, I Vaagne! Hør det, I, som sove!

Hør det i Oldtidsgraven, Dannebod!

____ >s ; 'M - ,_Mit Portræt,

malet af mig selv*).

Med Penslen vil det ej lykkes ret — nu vel! saa griber jeg Pennen og maler paa Vers Dig mit Portræt til Minde om Barndomsvennen.

At Billedet ret kan Lighed faa, jeg midt for Spejlet mig sætter og betragter mig selv fra Top til Taa:

Guds Død! — hvilken løjerlig Fætter!

Dette Digt meddeles her som en Kuriositet. Det er et af mine tidligste, skrevet til en Ven ved hans Afrejse til Sydhavet, hvor han bosatte sig paa Øen Havaii.

H. V. Kaalund (i «Ude og Hjemme» Maj 1SS1).Mit Haar sér ud som en evig Blæst, til Pisk er der nok i Nakken; Linnedkraven over min Vest er flot som Snittet paa Frakken.

Panden er høj, den mangler ej Rum, men Spørgsmaal: hvad er der i'en? Af Klogskab desværre en lille Sum, men desmere af Fantasien.

Fra Haven vifter just Duften ind af Roser under min Rude; hvis jeg dem lignede med min Kind, de rødmed med Grund derude.

Øjnene de er det Bedste dog,

— men Selvros klinger jo ilde;

der sidder en Skalk i hver Øjenkrog

— en Gavtyv — en ganske lille!Alvorlig er jeg, naar Verden vil, men Himlen véd, jeg kan vrøvle!

Munden er næsten for lattermild, og — tys! jeg skjæver min Støvle.

Portrætet, Du faar, er en Karikatur, men Du kjender mig vel paa Trækket.

Til Penneslikker jeg lidet du'r, jeg hader i Grunden Blækket.

Til Æventyr staar som din min Hu, men jeg har en Klods ved Foden.

O, kunde jeg flyve, min Ven, som Du til den anden Side af Kloden! —

Lad dette Dig minde i Tidens Løb, i Syd under Liniesolen,

om ham, med hvem som en Snegl Du krøb paa den tunge Vandring til Skolen!Og sætter en Stork paa Masten sig i hine brændende Egne, da tænk for Løjer, at det er mig: Poeter er allevegne!

I en Stambog 184 5.

Du har kun kjendt mig som en lystig Fætter, ej sandt, Kusine? Maler og Poet; men Maalet, som jeg mig alvorlig sætter bag Spøgens Maske, har Du halvt kun sét.

Du saa' mig lege som et Barn med Tiden og Jage Glædens lette Sommerfugl; men saa' min Tanke ej, naar Verdensstriden den greb med stærke Takker paa sit Hjul.Vil Du da Spøgefuglen nu erindre!

Han skjænked Dig saa gjerne et Portræt, et aandigt Billed af sit eget Indre; men har kun denne simple Silhuet. *

*

+

*Det Grænseløse.

(Et Ungdomsdigt.)

±\aar som Barn jeg from, uskyldig saa' op mod Solen eller Stjernevrimlen, tænkte jeg: Deroppe i det Blaa boer Gud Fader mellem Engle smaa — og jeg spurgte: Er der højt til Himlen?

Verdens Grænse — var den ikke dér, hvor jeg saa' bag Bakken i det Fjerne Aftenrødens sidste gyldne Skjær?

Laa ej Paradisets Have nær?

Titted ej en Engel fra hver Stjerne?Og jeg var saa tillidsfuld og glad, fandt saa rig en Verden i det Mindre, som en Sommerfugl i Solens Bad, som en Myg, der vugges paa et Blad, som en Bi i Blomsterkalkens Indre!

Ak! nu er jeg ældre — nu jeg véd, at i Skabningens uhyre Rige gives intet Op og intet Ned!

Gjennem Rum som gjennem Evighed rækker ej min Barndoms Himmelstige.

Rædselsfulde Storhed! Hvor — ak, hvor skal jeg vende Blikket mod min Skaber? Paa et Støvgran, som man kalder Jord, i det aldrig maalte Rum jeg boer, og min Tanke sig i Svælget taber.Er det Frugten af mit Hovedbrud? denne Tvivl, som griber mig med Svimmel, dette Svælg, som skiller mig fra Gud?

— Kom da, Glemsel, fyld mig Svælget udi Hvælv mig, Barnetro, igjen din Himmel!

Ryk mig atter Verdens Grændser nær!

Lad som Barn mig nøjes med det Mindre; og naar op mod Stjernerne jeg ser, lad som før dem om Guds Throne

der ned til mig som Engleøjne tindre.

Oberst Irminger.

Død d. 30. Januar 1854.

Hvi skulde Døden Dig i Slaget fly, for grumt at ende saa din Hædersbane!

Hvi faldt Du ej som Helten Olaf Rye, da Du i Slagstorm førte frem din Fane!

Din Kraft blev brudt, og Sjælens Lys blev slukt,

din stolte Aand, som drømte om at svinge

til Ærens Tinde sig i Ørneflugt,

til Jorden sank den nu med knækket Vinge.

Og fjernt fra Mindet om din Hædersglans steg Du i Graven, af Dig selv en Skygge;til Tornekrone blev din Laurbærkrans, og Dødens stille Søvn din sidste Lykke.

Det blev din Skjæbne — arme Martyr, Du! Med Taushed nu din Troskab man belønner; men længe Danmark mindes skal endnu, at Du var en af hendes bedste Sønner!

En Forklaring.

(1869.)

Om jeg, der steg engang i lyrisk Flugt, er bleven nu saa arm paa Stof til Sange, at jeg kun byde kan min Fortids Frugt, saa spørger ej blot Du, men Mange — Mange.

Ak, Ven! Paa Verden har jeg mig forslugt; det gaar mig som den store Kvælerslange: med smaa Kaniner kan jeg let faa Bugt, men tænk Dig: med en Oxe, som kan stange!Paa Verdensoxen har jeg mig forslugt og faaet den i Halsen — i den vrange; til at fordøje har alt Aar jeg brugt.

— Den Mundfuld var for vældig, er jeg bange

Spørgsmaal:

Du høje Sandhed, sig, hvi taaler du Krybet, avlet af hvert Døgn: den blinde Hob, som Hurra skraaler for hver en udbasunet Løgn?

Svar:

D dødelig jeg er og bliver; men Nat maa vexle jo med Dag: den store Hob, som overdriver, den kæmper netop for min Sag!

I triste Timer.

Hav Tak, min Ven, for det lystige Brev, som Du mig hernede fra Syden skrev!

De flotte Vers, de vingede Ord har glædet mig mér, end maaske Du tror; de virked paa mig som et Foraarspust af den Luft, hvormed Du har fyldt din Lunge Du kan tro, det kom mig belejligt just:

Vejret var trist — mine Tanker tunge — taageindhyllet Fængslet stod —

Kragerne selv havde tabt deres Mod, de sad paa Ringmuren ganske forknytte.

— Jeg syntes, Verden hang ved min Fod som en uhyre Skarnbøtte!Jeg var træt og sørgmodig: gaaet istaa; jeg kom derovre fra «Ulykkens Huler» i det Brødens Palads, hvis Celler smaa alskens Jammer for Lyset skjuler: værkbrudne Sjæle, — Menneskevrag —

Folk, der har tabt her paa Jord deres Sag — haarde Halse — gordiske Knuder!

— mit daglige Selskab. — Ved alle Guder, sligt kan nok Humøret til Jorden slaa!

Ja, var blot Himmelen altid blaa!

Men tænk Dig: i skumle Novemberdage i en Egn saa flad som en Pandekage med et bundløst Føre som Syltetøj paa!

Graat i Graat var derude alt.

I min Have Bladene visnede faldt: vaade, ormstukne, dødstrætte, gule, flagrende hid og flagrende didsom Gjenfærd af spraglede Sommerfugle, for at ende i Snavs som Alt i vor Tid.

Inde i mig saa' det ud som i Haven;

Mismodets Taage laa paa mit Sind — jeg tilstaar Dig, Ven, jeg tænkte paa Graven og følte mig dobbelt inderlig gnaven, da min Poppedreng kroed sig stolt paa sin Pind og lo, saa det klukked i Maven.

Se, da bragte man mig dit Brev.

Jeg troede knapt mine Øjne:

Jo, paa min Sjæl! det var Dig, der skrev i Vers overgivne, forfløjne,

Rhythmer med lange og korte Ben rev mig afsted som i Galopade; da faldt mig fra Hjertet den tunge Sten: jeg var igjen paa den grønne Gren, trods Sludvejr og ormstukne Blade!ioS

Nu er der Solskin, Ven, i mit Sind, skjøndt Efteraarsregnen pisker paa Ruden. Kommer ej Lykken ubuden ind, kan til Nod vi den være foruden!

Verden er, som vi selv den sér!

Der er Noget til, som er bedre end Lykken; jeg fornemmer det stundom ved Fængslet her som de første Spor af de Vingefjer, der skal voxe en Gang mig af Ryggen.

Novbr. 1872.Til min Hustru.

De sige, at for meget til Jorden jeg mig holdt, men det er netop deraf, jeg er en Smule stolt; thi skjøndt der af Stormvind er nok i min Natur, jeg holdt som ung dog ærlig med det gamle Stueuhr. Bjergprædiken, jeg hørte, den har j-eg ikke glemt, selv ej i mørke Dage, naar Sindet var forstemt.End lyder i mit Hjerte et frejdigt «Snik og Snak», og derfor Dig jeg skylder, næst Gud, min bedste Tak!

Juleaften 1877.

I en bortrejsende Dames Stambog1.

(Skjærtorsdag 1880).

For Dem straaler Lykken, min unge Frue. Jeg sidder i Skyggen som en halvdød Flue, har Gigt i Ryggen og plages af Snue, og Digternykken — ak, den maa jeg kue!

Man har rost mig, kaldt mig en «sprudlende Kilde», «Nattergalen i Vridsløselille». —

For den sidste Titel maa Bergsøe svare, for Vorherres Dom maa jeg selv mig klare.De vil, jeg skal synge, De vil, jeg skal flyve! Ak! husk dog, Frue: jeg er Lærer for Tyve; det trætter i Længden - forstemmer Humøret, Fortvivlelsen smitter — man klør sig bag Øret,

synes man fik dog et Kald af Naturen, blev ikke skabt til at skimle bag Muren, vilde saa gjerne sin Vinge udfolde bort fra det evige Mørke og Kolde.

De rejser til Syden, Vaaren imøde, til det Land, hvor Guldorangerne gløde, til det evige Rom, hvor hver Sten har Mæle, for at sværme og elske med skjonne Sjæle.

Min Lod er at vandre til Aften fra Morgen dette Depot for Synden og Sorgen;Dem venter Pinier, Roser og Myrter;

jeg drejer mit Møllehjul rundt, til jeg styrter.

For at finde et Glimt af en Guddomsfunke — jeg søger hver Dag i en Afialdsbunke.

Det er Lovens justerede Vægt, jeg holder,

men hvad er jeg selv? — kun en stakkels Tolder!

Tilgiv mig da, Frue! Det gaar mig som Fangen, hvis Sukke afpresses af Frihedstrangen.

Var mit Sind mere let, mine Tanker glade, jeg bestrøede Dem Vejen med Rosenblade.

Ikke sandt? De vil skjænke mig venlig en Tanke, naar De vandrer under Amalfbs Ranke, naar De staar ved det vinblaa Hav ved Sorrent, med Blikket mod Capri og Ischia vendt?Hils Raphaels Engle — Oldtidsruinerne — hils Fru Jerichau, hils Apenninerne —

St. Peders Kuppel og Titus' Bue,

som jeg aldrig har sét — og aldrig faar skue!

Hilsen til de Lykkelige paa Skovgaard.

Paa den dejlige Skovgaard i Ordrup Krat ligger den unge Frue saa fin og yndig at skue.

Er hun syg? O nej — kun en Smule mat, der er sket et Himlens Mirakel:

Storken har bragt en kostbar Skat!

Beth maa ej gjøre Spektakel.

Diavolo, Husets gamle Hund, maa kjønt holde Fred med Katten, slet ikke gjø, men holde sin Mund, selv naar Noget pusler om Natten.

Den unge Frue trænger til Ro —de spørgende Øjne, de sjældne to, saa forunderlig dybe og smukke,

hun trænger til lidt at lukke — thi paa Skovgaard gynger en Vugge!

Da Morgenlærkerne sang i Kor

og Sondagsklokkeme ringed,

fik Beth og Agnes en lille Bro'r —

Gud ské Lov, han er ikke bevinget!

Var han en Engel, da fløj han vel væk, men han har sin Faders og Moders Træk og vil voxe sig snart til en Gut saa kjæk, naar bare man giver lidt Stunder.

Endnu er han spæd og har intet Xavn, som han hviler der i sin Moders Favn og dier sig stærk og blunder.

Verden er dum: den kalder Sligt for ganske naturligt og virkeligt —mig synes det Stof til et dejligt Digt, ja, næstendels et Guds Under.

Jeg gamle Digter, som sér Guds Haand i det Større, som i det Mindre, jeg sidder her med bevæget Aand og med Øjne, som glade tindre; jeg sender med Magnoliens*) Sus Velsignelsen over det gjæstfri Hus, Velsignelse over Moderens Seng — jeg strør den i Tanker med Roser — Velsignelse over den lille Dreng, som snart skal springe paa Mark og Eng i «smaabitte Sko og Hoser».

Vridsløselille, den 3dje August 1880.

-----<*-*-*§.------

*) I Skovgaards Have staar et stort Magnolietræ. U. A.Paa en Vifte.

At skrive en flot lille Aandrighed paa en Damevifte behændig ned, det er som at danse med Myggeben en Alfedans paa en Blomstergren.

ii te Maj 1882.

<*>% <*>Til kgl. Kammersanger Sehram,

(Foran i et Exemplar af «Fulvia>.)

Du vilde, sagde vittigt Du, betegnes som Danmarks Riges største Skraalehals!

Nej, Peter Sehram! i Kunsten skal Du regnes blandt dem, som ej paa Torvet er tilfals! Geniets Ungdom, Liv og Lyst har paatrykt Dig sit ægte Stempel, mægtige Toner runge fra dit Bryst, og ildfuld staar Du end i Kunstens TempeL Tak, for Du vilde Rocchus's Rolle spille,

Du er i den den Store, jeg den Lille!Du: tLeporello» — med den muntre Latter, har rørt som «Rocchus»

«Fulvia>s Forfatter.

Maj 1881.

Af Hvedebrød og Sukker

Af Hvedebrød og Sukker man formed Hjerter før.

Med Hjerter selv man pryded den profaneste Dør.

Vor Tid har ingen Sans for sligt vammelt Føleri; den har os vel indprentet Begrebet Ironi!

Ja, Pris for Ironien, selv for den hvasse Spot, at sige, naar den mener det med Sandheden godt.Fra Buen sender Guden sin vingede Pil.

Men Pereat Hadet med det giftige Smil!

Og skal ej Livet blive til en bundfrossen Sø, jeg synes snart, vi trænge til at faa en Smule Tø.

Med al for megen Kulde er Ingen af os tjent.

Hvad mener I, om lidt vi blev Hjertet bekjendt? *•

*• —SHavet.

Det truer med Storm — det er sent i Høst. Foran mig ligger — dækket med Stene — i Brandbelysning den øde Kyst

— Havet og jeg er ganske alene.

Ej nogen Moders Sjæl er at se,

ikke saa meget engang som en Skude; kun Solens glødende Kugle derude

— den og Havet og jeg er Tre.

Men jeg er den Første, jeg har Forstand, kan tænke og véd, hvad det er at være. Hvad er Du, Hav, vel Andet end Vand og Du, o Sol, en Verden i Brand;hvad jeg ser, er din flammende Fotosfære. Min Sjæl er mere end Vand og Gas; og dog — jeg lofter ærbodig paa Hatten, jeg, som paa Skabningens Stige har Plads mellem Englen og — Abekatten.

Du vældige Hav, Du synkende Sol,

jeg kommer ej hid, for at gjore mig vigtig,

for at sætte mig paa en Beundringsstol,

jeg har tværtimod Trang til at være oprigtig.

Mig er Naturen et Sandheds-Spejl,

hvori jeg ser mine egne Lyder.

Jeg taler paa Vers; det er mulig en Fejl, men en dog af dem, som jeg mindst fortiyder.

Du synkende Sol, Du vældige Hav, som hvileløs ruller og skummer og fraader,det er, som I skjule de urgamle Gaader, som kunde I tale, skjøndt'evig I tav.

Hvor gjør det dog godt, forunderlig godt for den, som er flygtet for Menneskestemmer, helst paa en Dag, naar Vejret er raat, at lufte sig ud for det, som er smaat, som Sjælen forkvakler og Sindet forstemmer, og lytte til Bølgernes vilde Spot.Det sukker efter Regn

Det sukker efter Regn og har alt sukket længe, men endnu intet Tegn — kun støvbedække Hegn og solforbrændte Enge.

Forpint af Solens Brand paa Marken Kvæget brøler, og rundt i By og Land det skorter alt paa Vand, og intet Vindpust kjoler.Som Støvet tørret ud er mangt et Bryst hernede. Lad ved dit Almagtsbud Regnskyen briste, Gud, og den Beklemte græde! *

*Kirkegaarden.

Jeg mindes tydelig, jeg stod som lille paa vor Altan en Sommeraften silde.

Det var ved Kirkegaarden, hvor vi boede, hvor dengang Stadens sidste Huse stode.

Foran mig laa med Tusinder af Grave i Maaneskin den store Dødens Have, et Hav af Tuer, Kors og Ligsten hvide.

— Min gamle Bedstefa'er stod ved min Side.

Vinter og Sommer daglig fra vor Stue jeg havde sorgløst nydt det samme Skue.Naar Solen skinned, var jeg ikke bange. Jeg havde leget der saa mange Gange.

Men nu i Maanskin jeg tilbagegyste.

Det var, som om de hvide Ligsten lyste. Med Dødens Rædsel slog det mig imøde: Hvad om de rejste sig, de mange Døde?

Min Bedstefader holdt mig fast i Haanden. Han vilde hærde mig og løfte Aanden.

Han talte til mig, lille Pog, saa meget; jeg mærked, han var underlig bevæget.

«Vær ikke bange, Dreng, sé kjækt derover 1 Saa fast en Søvn i Verden Ingen soversom Liget indsvøbt i det hvide Lagen.

Den Søvn, den varer ved til Dommedagen.

Kun dér er Fred, dér er vi Alle lige, Høje og Lave, Fattige og Rige.

Der hjælper ingen Stand og ingen Alder. Vi maa afsted herfra, naar Døden kalder.

Fra Støv vi kom, til Støv vi skulle blive, men Gud vil atter vække os til Live. Engang naar Domsbasunens Toner klinger, da brister Gravene, da faar vi Vinger.»

En Rædsel gik mig gjennem Barnesjælen. Det isned mig fra Issen ned til Hælen. Det var, som slog en Ligluft mig i Møde, som rejste sig af Gravene de Døde.Og Maanen skjulte sig bag Stammer sorte, saa gled den frem, saa blev den atter borte. Det var, som Skygger underlige lange sig rørte ovre i de tavse Gange.Sæt Dig ned, min gamle Ven

Sæt Dig ned, min gamle Ven! Ude suser høstlig Løvet.

Lad os sladre Aftnen hen.

Livets Alvor har vi prøvet, den har modnet os til Mænd.

Hvil Dig her ved Arnens Ild.

Sé, hvor sælsomt Lys og Skygge vexler i fantastisk Spil, ret som Livets Sorg og Lykke, før vor Grav man klapper til.Tænd din Pibe — her er Blus. Ude hist paa Himlen funkle Jupiter og Sirius.

Her i Skumringen, den dunkle, gjæstes vi af Fantasus.

Det er ham, som har os bragt Evnen til med Mod at haabe. Han har ikke tabt sin Magt. Endnu tindrer i hans Kaabe hele Stjernehimlens Pragt.

Hvorfor rynker Du dit Bryn?

Alt hvad herligt pryder Manden: Hjertets Ild, Geniets Lyn, stammer ej blot fra Forstanden, den har kun det halve Syn.Lad ham med sin Tryllestav mane frem fra svundne Dage alt, hvad Livet tog og gav. Lad os suge Mod deraf til den Kamp, vi har tilbage.

Du som jeg endnu har Raad til at lade Sjælens Strænge zitre mellem Smil og Graad. Lad det bølge, lad det krænge, vi har Ballast i vor Baad.

Vi har elsket, ikke sandt?

Vore Drømme, var de Løgne? Tabte mér vi, end vi vandt?

Pris for Sandhed — selv den nøgne, selv naar vore Taarer randt.Ej som i de unge Aar gaar det rask nu op ad Bakke. Vi har Ar af Livets Saar, Ordner ja saagar paa Frakke, ak, men begge hvide Haar.•Nu slukkes Tidens store Lys.

JNu slukkes Tidens store Lys og Prisen stiger paa de smaa. Det er, som om et Isbads Gys skal over Verden gaa.

Det er, som om den Livsens Strøm, der har til Hjertet Varme sendt og baaret Slægtens Skjønhedsdrom,

sin Bane nu har endt.Jeg ængstes ej, jeg klager ej, men sætter fuldt min Tillid til, at Livet gaar den rette Vej som Gud den styre vil.

Du harmes ved Livets Blændværk og Skin.

Du harmes ved Livets Blændværk og Skin, foragter dets Sminke.

Kan Du se Dig selv i Øjnene ind foruden at blinke?

For Menneskeslægtens store Sag kan maaske de tindre.

Men hvad duer Du selv, hvad ligger der bag?

blev Sejren din i det store Slag mod Dig selv i dit eget Indre?

-f

Bekj endelse.

»Hade Fejl, men ej Personer.»

Wessel.

Hvor meget ondt, hvor meget dumt,

— og dog, hvor meget skjønt paa Jord!

Der kjævles blindt, der rases grumt, der dræbes selv med Ord.

Uløst fra Verdens første Tid den store Livets Gaade staar, og Kajn endnu med samme Nid sin Broder Abel slaar.Der raabes trindt mig: «Tag Parti!» mens hver kun sér sin egen Sag. For mig er det: at være fri, som Livets Aandedrag.

For mig er det: at være fri, at agte Andres Ret som min, og aldrig blande Galde i min Friheds ædle Vin.

Ensidighed gjør stærk maaske — dog, hvor jeg kan, jeg helst slaar Bro; med begge Øjne vil jeg sé, saa længe jeg

har to.

Min Sjæl blev ikke skabt til Had, jeg bløder ved hvert Slag, jeg slaar,og lægger helst et Rosenblad selv paa min Uvens Saar.

Thi gribes jeg af mægtig Trang til, før mit Jordliv er forbi, at aande ud endnu i Sang mit Væsens Harmoni.

Ja, før med mangt et indre Syn min Aand gaar hjem herfra til Gud, lad mig endnu et Tankelyn i Verden kaste ud!

Det ulmer skjult, det trænger paa, hvad der var længe indelukt. —

O, maatte det tilsidst dog faa sin Frihed først og Flugt!Bestraal mig, Sol! Tø op, tø op i dette Bryst hvert Svagheds Spor! Udfold min Sjæl som Blomstens Knop i Gjerning som i Ord!

Du Evige, som har mig skabt, fra dig jeg hented alt mit Mod; jeg føler dybt: jeg var fortabt, ifald du mig forlod!

Selv naar Du proved tungt min Aand og bøjed mig i Smerte ned,

Du holdt mig med din stærke Haand og greb mig, naar jeg gled.

Tak for hvert Aandedrag af Luft! Tak for hver Straale lys og varm!Tak for den evige Fornuft, hvis Gnist faldt i min Barm!

Af Sandhedstrang til Tvivlen ført, saa mangen Sjæl forvilder sig — Tak for, Du gav mig en, som rørt kan ydmyg takke Dig!

Oktober 1884.

4Efterskrift.

Imellem H. V. Kaal und s efterladte Papirer fandtes ogsaa en lille

«Fortegnelse

over Digte, som jeg har skrevet efter Udgivelsen af «En Eftervaar», og som jeg agter at optage i en ny Digtsamling, naar der foreligger et tilstrækkeligt Indhold til en saadan.»

Rettesnoren for en Udgave af de «Efterladte Digte» var hermed givet, og denne Samling indeholder da ogsaa omtrent det samme Antal Numre som Fortegnelsen. Ved et Par af de opførte Digte var der imidlertid tilføjet et Spørgsmaalstegn eller et «ubetydeligt», eller begge Dele, og saadanne Stykker har jeg derfor anset det for rigtigst at udelade. Fortegnelsen slutter med en Liste over nogle «til Dels færdige eller paabegyndte Digte». Af disse er et Par næppe kommet videre end til Titlen. Der fandtes

iosaaledes intet Manuskript til hvad der var opført under Overskrifterne: «Da det tyrkiske Panserskib, c Verdens

Herlighed», sprang i Luften», «Vel mødt, Broder Letsind, paa Livets Vej», «Mod Østen vender mit Kammer» o. s. fr. Andre Digte forelaa kun i løse, ikke altid let læselige Udkast. Et og andet heraf meddeler jeg nedenfor. Tilbage stod Spørgsmaalet om, hvad der skulde medtages af Digte, som Kaalund selv i Mellemtiden havde ladet trykke, saa vel som hvad der mellem hans Papirer eller i hans Nærmestes og Venners Værge fandtes af Ungdomsdigte, Lejlighedssange o. s. fr. Jeg er gaaet ud fra. at da Kaalund var meget stræng overfor sin egen Produktion, burde jeg kun optage, hvad jeg efter mit Kjendskab til ham turde gaa ud fra, at han selv vilde have givet sit Samtykke til. I de sidste 14—15 Aar tog Kaalund mig saa ofte paa Raad med angaaende sin Digtning, at jeg nogenlunde tror mig i Stand til ogsaa nu at handle efter hans Ønske og Vilje. Jeg har, naar der var Tvivl hos mig, hellere udeladt noget end taget det med, selv naar det forelaa trykt, og Digterens Enke, Fru Professorinde C. Kaalund, har saavel billiget mit Valg som hjulpet mig med at tolke de vanskeligste Steder i Haandskrifterne.De hidtil utrykte Digte i denne Samling ere af en noget forskjellig Alder, den overvejende Del dog fra Kaa-lunds sidste Aar. Et Par af dem er maaske for saa vidt kun «til Dels færdige», som Kaalund, inden han udgav noget, atter og atter omarbejdede og affilede det, men ingen, der kjender Digteren, vilde dog undvære disse Digte, hvori

de Tanker, der lige fra Udgivelsen af «Brændende Spørgsmaal» og til hans Dødsstund uafladelig sysselsatte ham, saa levende afspejle sig. I selve Samlingen har jeg imidlertid kun givet saadanne Digte Plads, der eje en vis baade ydre og indre Afslutning. Men her i Efterskriften tror jeg ikke blot at kunne forsvare men at burde meddele et Par Brudstykker, Udkast til Digte, som Kaalund ofte omtalte til sine Nærmeste, og som alle høre til den Tid, da han stræbte at mægle mellem nyt og gammelt herhjemme.

Et af disse Brudstykker lyder saaledes:

Havde jeg den letflyvende Sommerfugls Tusinder af Øjne — kunde som den med et eneste Blik jeg opfange det Mangfoldige om mig og over mig, dertil et Skarpsyn for det uendelige Smaa som Krybets,

i o*hvis Verden er en Blomsterstilk eller et Tidselblad, og s aa' jeg

med brændende Sandhedsmods grænseløs Vidtorst fra Højden af min Tids Erfaring gjennem slige Øjne — ak!

selv om en Newtons og en Goethes Sjæl vare harmonisk forenede i min, mit Syn var dog en Enkelts, kun mit,

større maaske end andre Dødeliges, men dog uendelig begrænset, i Strid med Andres, en forsvindende Del af Millioners.

Derfor have de sande Store været ydmyge af Hjertet.

Ingen har følt dybere end de,

naar Verden tilraabte dem: Videre! Videre!

Livet er saa kort, saa kort, men Kunsten at forstaa det uendelig lang!

Verden staar ikke stille,

altid raaber den: Videre ! Videre !

Aldrig bleve de færdige,

selv med Øjnene brustne i Dødskamp

sukkede deres higende Sjæle:

♦Lyst Lys! mere Lys!»Hvor maa da ikke jeg,

jeg, der er uværdig til at løse Hines Skotvinge, føle mig lille,

naar mit Lands fremstormende Ungdom beder mig vise den Grænsen og Maalet, Grænsen for Kampen,

Maalet for Kampen.

Tæt op til dette Udkast slutter følgende sig:

Hvilket Menneskebarn, Mand eller Kvinde, løber ej om med en indbildt Verden!

Spørg Dig selv:

har Du ej troet — tror vel endnu:

Dit Syn paa Livet, den Boble, din Hjerne har blæst, burde være Mønstret

for denne Kampens og Prøvelsens jernhaarde Verden, hvis Gjænger Ingen har sét,

Ingen rokket

den, som vi Alle — stundom nødtvungne — kalde den virkelige!

Hvem har den ej skuffet!

Hvem har ikke løbet mod den sin Pande, følt sin Afmagt og som halvknust tumlet tilbage ved Sammenstødet!Mange blev liggende, rejste sig aldrig, Andre fortsatte Kampen, lærte Intet —

døde tilslut med Galden i Munden!

Samle sig op igjen, føle sig grebet netop i Faldet, finde sig selv, blive hel,

det er Opgaven, den svære!

Paa et Blad Papir fandtes følgende Linjer, der tumle med de samme Tanker, som saa ofte findes i de i Samlingen optagne Digte:

Lad Menneskehjertet kun synke i Pris, sæt paa Thronen kun Menneskeforstanden, lad den koldeste Kloge gjælde for vis — jeg ler: der er Vaarbrud bag Vinter og Is, jeg vender mod Fremtiden Panden.

Herhen hører ogsaa følgende Begyndelse:

Rastløse Tid, som paa de gamles Grav fostrer nye Slægter, vældige Gjenføder, er jeg kun en Draabe i- dit uhyre Hav, i det evige Lys jeg dog gløder.Ingen vaagnende Sangfugl kan hilse mere glad i den dugvaade Skov den gryende Morgen, end jeg, der dog dig kjender, mægtige Forøder!

Det var i de sidste Par Aar ofte Kaalund en stor Sorg, at Sygdom lagde Hindringer i Vejen for hans Produktion. Han havde saa meget, han endnu vilde have sagt. Det stod for ham, at hans Ord kunde bringe Lægedom til mange og særlig være hans yngre Venner til Klarhed og Hjælp. Hans sidste, fuldt formede Digt, «Be-kjendelse», udtrykker dette Haab, denne Trang. Følgende Hjertesuk ikke mindre:

Du Aand, som jeg tjener, ak, giv mig Ord for det, som herinde flammer og lyner.

Luk op for det alt, som herinde bor

»

i min Sjæl af brændende Syner.

Jeg er kun dit Redskab, saa riv mig hen, jeg bøjer mig under dit Vingeslags Susen.

Lad mig vise det helt: jeg er Ungdommens Ven, gjør mig stærk og besindig i Rusen.

Blandt de i Fortegnelsen opførte Digte findes ogsaa et: «Svalerne paa Telegraftraaden». Mellem Kaalunds

Papirer laa dog kun første Vers:Svalerne paa Telegraftraaden.

Der sidde de oppe som Perler paa en Snor, de kvidrende Svaler,

paa den kobberspundne Traad, som omspænder vor Jord,

Side om Side, naar Aftensolen daler.

Den udmærkede svenske Lyriker Carl Snoilsky har skrevet et smukt Digt om samme Æmne.

Kaalund saa' lyst paa Livet, selv i de sidste Aar, da han var syg og det forekom ham, at ogsaa Tiden skrantede. Et lille Udbrud kan hidsættes:

Vi længes mægtigt atter efter Noget, som har Bund.

Der er Stof nok til Latter for hver Sjæl, der er sund.

Kaalund producerede ikke let. Han, hvis Vers saa ofte vare formfuldendte, maatte tidt arbejde udholdende med dem. Paa et Blad Papir staar nok saa karakteristisk: «Gid Fanden havde a1 Metrik!» og det efterfølgende Vers er ogsaa i saa Henseende betegnende:

Det var mig som en Styrkedrik det Vers, i Dag Du sendte.

Dets Kim i første Øjeblik mig næsten endevendte.Jeg lo, indtil jeg fik Kolik, skjøndt intet Værre hændte.

Du aner ej, hvor tidt Metrik Ben for min Tanke spændte.

Kaalund var ikke Lejlighedspoet. Det var ham en Gru, naar nogen plagede ham om en Vise eller en Text til et

Billede, og selv da han i de senere Aar fik talrige Opfordringer fra officielle Avtoriteter til ved særlig festlige Lejligheder at tage Ordet, maatte han som oftest sige Nej.

Da en Kreds af yngre og ældre den 14. November 1879 fejrede Oehlenschlägers hundredaarige Fødselsdag med en Fest for F. L. Liebenberg, havde Kaalund halvt givet et Løfte om at skrive en Vise eller i hvert Fald at ville oplæse en poetisk Flilsen til Æresgjæsten, hans gamle Ven. De efterladte Papirer røber, at Viljen har været der, men at han ikke er kommet længer end til disse to klangfulde første Vers:

Hil dig, du Gamle, vor kjære Hædersgjæst!

Fornemmer du i Luften en Susen?

Den kommer ej af Trækvind, den ligner ikke Blæst, nej, Vingeslaget er det af Musen,

Digtekunstens Muse, den høje Poesi, som evig ung og frisk og guddommelig fri har overlevet mangt et Aartusind.Hvem blandt os har ej følt det just i denne Dag, dens Vinger er endnu ej bievne lamme.

Lad vexle kun dens Former, og Tiden skifte Smag, den selv bliver evig den samme.

Dens Væld saa lidt kan tømmes som den rullende. So, »den har jo den Skjæbne, den aldrig skal dø», saa længe som et Hjerte kan flamme.

Til det for et Aars Tid siden udkomne Udvalg af J. Th. Lundbyes Tegninger vilde Kaalund oprindelig gjærne have skrevet nogle Digte. Især gik han svanger med et større Digt til sin Ungdomsvens og tidligere Medarbejders Ære. Mellem Papirerne laa flere Udkast. Jeg anfører et.

.Johan Thomas Lundbye.

Hvor levende hilser du mig igjen i dette Billed, min døde Ven!

Hvor ærlig dig selv, hvor sjælesund, hvor voxet helt af din egen Grund, saa dyb, saa sand og saa dansk i Aand, med Præg i hver Streg af din Mesterhaand.

I Samlingen er S. 72 optaget et Digt — «Du Menneskebarn, som bryster Dig stolt» —, der har vundet vidUdbredelse. De sidste io Linjer er imidlertid her satte i kritiske Klammer i Overensstemmelse med et Exemplar, som fandtes mellem Kaalunds Efterladenskaber, og hvor der endvidere i Marginen var føjet følgende: «Det Ind-stregede tildigtet af Otto Borchsenius. Dette skete med min Vilje, fordi jeg var syg og dum». Kaalund havde nemlig i Oktober 1878 lovet at holde det ’«nordiske Maanedsskrift for Dyrebeskyttelsessagen» «Androkles» over Daaben, men var ikke kommet videre end til det ypperlige første Vers og Begyndelseslinjerne til det næste. Tidsskriftet skulde absolut ud, og Kaalund nærede ikke Skygge af digterisk eller menneskelig Forfængelighed.

Udkastet til et Par andre «Dyredigte» kan endelig finde Plads her. Det ene hedder:

Gaasen i Rugetiden.

Ved Ladedøren staar Gasen paa Vagt; derinde er Gaasen paa Reden lagt.

Elleve Æg har Madammen faaet,

Barselfeberen er overstaaet.

Det lufter fra Syd med Solskin og Tø, der er Liv i Luft, paa Land og paa Sø.Froen stikker alt Næsen i Vejret.

Selv Tudsen begynder at synge i Kjæret.

Gjennem Sprækken falder fra Ladens Dør en Solstraale ind; den giver Humør.

Kun ligger Madammen paa fjerde Uge, det trætter i Længden saadan at ruge.

Men Gaasefatter staar trofast paa Vagt med hvæsende Næb og Halsen strakt.

Hvordan der saadan af Hvide og Blomme i et Æg kan en levende Gæsling komme,

er et Guds Mirakel som tusinde flere, som kun — —

Sidste Linje er, som som man ser, ufuldendt.

Endnu betydeligere tegnede et andet Digt til at blive. Begyndelsen, hvortil flere Udkast have været gjorte, lyder saaledes:Hvorledes fandt den Vej?

Bag Skotlands Kyst, der yderst i Vest,

hvor det gamle Europas Fastland slipper,

ligge, omsust af Havets Blæst,

de Hebridiske Øer — en Forpost af Klipper.

Tidens Tand har kun lidet bidt

paa den haarde Basalt og Urgranit,

som fra Tidernes fjerne Fødsel har stridt

mod Oceanets mægtige Vande,

der vælte sig over det uhyre Rum

fra Labradors og New Foundlands Strande

og knuses til Skum

mod St. Kildas trodsige Pande.

Jeg kunde maaske, hvis jeg vilde, male

i denne Manér disse Klipper nøgne

med skiftende Lys i hver Bugt og Vig,

hvor man døves af Maagers og Havørnes Skrig,

— kunde udslaa i Ord en Paafuglehale

med pralende Fjer og forlorne Øjne;

men jeg ynder ej disse stilistiske Løgne,

og beretter — fordi mig Sagen har rørt —

ganske simpelt, maaske lidt tørt,

uden ringeste Fordring paa egen Glorie,

hvad jeg selv af sanddru Læber har hørt:

En Stfelhundeunges Historie.See, det var just dér paa St. Kildas Kyst, de fanged, i Læ af en Klippetunge, en Sælhund, der holdt sin spæde Unge, som en Moder holder et Barn til sit Bryst.

Den var viklet ind i en Fiskers Garn;

Fangsten var god — der var Brug for Trannen. Moderdyret blev slaaet for Panden, men Ungen saa' ud som et Svøbelsesbarn; den klynked og peb, det morede Manden, den usle Orm var jo Intet værd, tage dens Liv? hvad kunde det nytte?

Saa bar han den hjem til sin fattige Hytte til Fryd for hans Flok af Rollinger dér.

Æranet laa Kaalund meget paa Hjærte, og han har ofte fortalt sine Nærmeste den rørende Historie, som det desværre ikke lykkedes ham at faa formet til et færdigt Digt. Efter hans egen Fortælling er Slutningen paa Historien følgende:

Efter at have dræbt Moderen, tog altsaa den ene af Fiskerne Ungen hjem med sig, hvor den snart blev fortrolig med hans Børn, der fodrede den og legede med den, medens den tumlede sig i Strandkanten ved Hytten. Den voxede til og blev de Smaas kjæreste Lege-kammerat; men nu hændte det, at Børnene bleve angrebne af en Smitsot, og da en klog Kone blev spurgt til Raads, erklærede hun, at onde Øjne havde paaført dem denne Sygdom, og nu troede Forældrene paa én Gang at opdage, at Sælens store, dybe Øjne, som de hidtil havde fundet saa fromme, havde et ondt trolddomsagtigt Udtryk, saa at det maatte være Dyret, der havde paaført dem Ulykken. Man maatte nu hurtigst muligt skille sig af med Sælen, og Fiskeren, der halvt af Frygt, halvt af Medlidenhed, ikke vilde dræbe den, tog den i sin Baad, sejlede langt ud i Havet og kastede den over Bord; men før han naaede Kysten, var Sælen alt kommet tilbage. Et nyt Forsøg, hvorved han mente at have taget alle Forsigtighedsregler for at sikre sig mod, at den fandt Vejen tilbage, strandede ligeledes paa Dyrets Trofasthed. Nu blev man alvorlig bange og opbragt paa Sælen, og efter atter at have ført den langt bort, stak man dens Øjne ud, før man kastede den i Havet. Folkene sejlede derpaa hjem, og da der gik flere Dage, uden at det stakkels blindede Dyr lod sig sé, glædede de sig over endelig at være blevet det kvit, men efter 8 Dages Forløb fandtes Sælen en Morgen liggende død udenfor Hytten.

Hermed er mit Hverv overfor H. V. Kaalunds poetiske Efterladenskaber til Ende. Det vil vel ikke kunne undgaas, at der i Tidens Løb nu og da i Blade og Tidsskrifter vil opdukke et og andet «hidtil'utrykt Digt» afKaa-lund, men Kaalund selv vilde sikkert ikke have givet sit Minde til at gaa videre end i denne Samling.Kaalund talte ofte om, hvad han skulde kalde sin næste Digtsamling. Han kom ikke til noget endeligt Resultat i saa Henseende, og det er nu som »efterladte Digte», at denne Samling bringer hans mange Venner

den sidste Hilsen.

Kjobenhavn, Oktober 1885.

Otto Borehsenius.

(Udkommer om kort Tid.)EN EFTERYAAR.

Digte

af

H. V. Kaalund.

Tredie Oplag.

i Kr. 75 Øre; eleg. indb. 3 Kr.

FULVIA.

Drama i fem Akter af

H. V. Kaalund.

Tredie Udgave.

i Kr. 75 Øre; eleg. indb. 3 Kr.

Paa Jacob Lunds Forlag er

ET FORAAR.

Digte, ældre og nyere.

Af

H. V. Kaalund.

Femte Oplag.

3 Kr.; eleg. indb. 4 Kr. 25 Øre.